

مرکز آموزشی مآرت

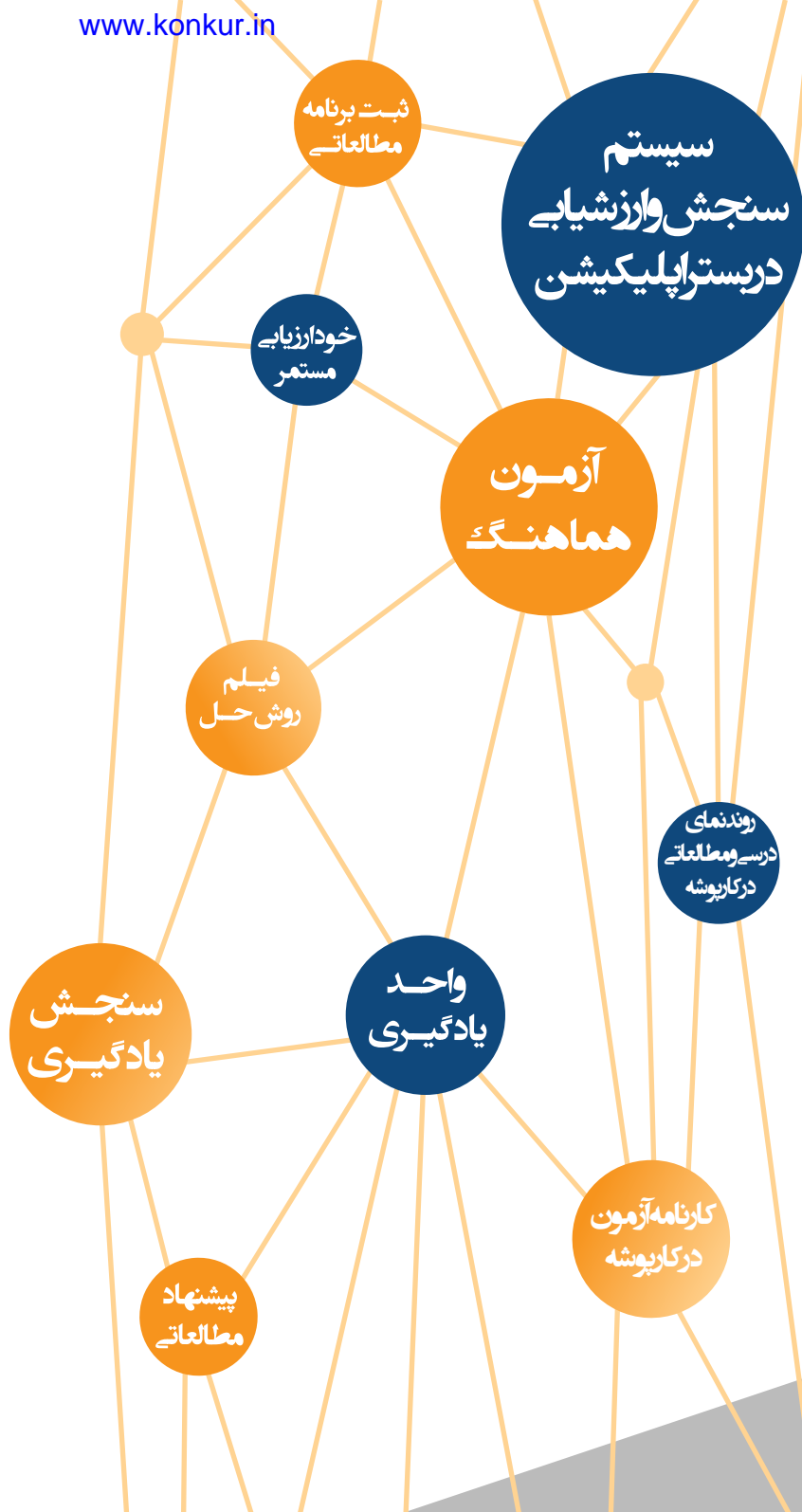
سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

آزمون

هماهنگ

شماره
۳

دفترچه سوال و پاسخ
دوازدهم انسانی

ردیف	مواد آزمون	تعداد سوال	محتوای آزمون دوازدهم	محتوای آزمون دهم و یازدهم
۱	ریاضی	۲۰	فصل ۱ (درس‌های ۲ و ۳)	ریاضی و آمار ۱: فصل ۴
۲	زبان و ادبیات فارسی	۳۰	درس‌های ۳ تا ۵	علوم فنون ادبی ۱: درس‌های ۱ تا ۳
۳	علوم اجتماعی	۱۵	درس‌های ۳ تا ۵	جامعه‌شناسی ۱: درس‌های ۱۳ تا ۱۶
۴	روان‌شناسی	۱۵	-	درس ۵
۵	عربی	۲۰	درس ۲ و درس ۳ (تا ابتدای اعلموا)	عربی ۱: درس‌های ۷ و ۸
۶	تاریخ	۱۳	درس‌های ۳ تا ۵	تاریخ ۱: درس‌های ۱۳ تا ۱۶
۷	جغرافیا	۱۲	درس ۲ و درس ۳ (تا ابتدای حمل و نقل جاده‌ای)	جغرافیا ۱: درس‌های ۸ تا ۱۰
۸	فلسفه و منطق	۲۰	فلسفه: درس‌های ۳ تا ۵	فلسفه: درس‌های ۷ و ۸ منطق: درس ۷
۹	اقتصاد	۱۵	-	درس‌های ۷ تا ۹

۱. مشخصه عددی که توصیف کننده جنبه خاصی از نمونه است،

چه نام دارد؟

۱ نمونه

۲ داده

۳ پارامتر

۴ آماره

۴

پاسخ

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۱: گردآوری داده‌ها

زیرواحد یادگیری

پارامتر و آماره

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۲. حذف داده‌های دورافتاده در کدام گام چرخه آمار شکل می‌گیرد؟

- ۱ گام اول
- ۲ گام دوم
- ۳ گام سوم
- ۴ گام چهارم

فصل
فصل ۱: آمار و احتمال

واحد یادگیری
درس ۳: چرخه آمار در حل مسائل

زیرواحد یادگیری
گام سوم

حیطه شناختی
مقدماتی

پاسخ

۳ مرحله سوم، گردآوری و پاک‌سازی داده‌ها است و اگر داده‌ای دورافتاده داشته باشیم حذف می‌کنیم.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۱: آمار و احتمالواحد یادگیری
درس ۳: چرخه آمار در حل مسائلزیرواحد یادگیری
مسائل ترکیبیحیطه شناختی
مقدماتی

۳ با اضافه کردن کدام داده، میانه و میانگین داده‌های
۲, ۵, ۶, ۶, ۸, ۸, ۹, ۱۰, ۱۱, ۱۱, ۱۲

۸ ۱

۷ ۲

۶ ۳

۹ ۴

پاسخ

۱ تعداد داده‌ها فرد است پس میانه برابر داده وسط است.

۲, ۵, ۶, ۶, ۸, ۸, ۹, ۱۰, ۱۱, ۱۱, ۱۲

میانه = ۸

$$\text{میانگین} = \frac{۸۸}{۱۱} = ۸$$

توجه داشته باشید اگر داده ۸ اضافه شود تعداد داده‌ها زوج شده و

میانه برابر میانگین دو داده وسط می‌شود. یعنی:

$$\frac{۸+۸}{۲} = ۸$$

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۱: آمار و احتمال

واحد یادگیری
درس ۳: چرخه آمار در حل مسائل

زیرواحد یادگیری
مسائل ترکیبی

حیطه شناختی
مقدماتی

۴. در داده‌های ۲۷، ۲۰، ۶، ۱۳، ۱۱، ۲۴، ۹، ۹، ۱۵، ۶ و ۴، حاصل

$IQR + 2Q_2$ کدام گزینه است؟

۱) ۳۶

۲) ۳۰

۳) ۲۲

۴) ۱۴

پاسخ

۱

$$IQR = Q_3 - Q_1$$

ابتدا Q_1 ، Q_2 و Q_3 را پیدا می‌کنیم:

$$4, 6, \underline{6}, 9, 9, \underline{11}, 13, 15, \underline{20}, 24, 27$$

$$\begin{array}{ccc} \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ Q_1 & Q_2 & Q_3 \end{array}$$

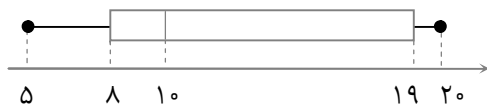
$$Q_3 - Q_1 = IQR = 20 - 6 = 14$$

$$IQR + 2Q_2 = 14 + 22 = 36$$

فیلم پاسخ

۵ اگر نمودار جعبه‌ای تعدادی داده به صورت زیر باشد، کدام گزاره نادرست است؟

- ۱) تقریباً ۵۰٪ داده‌ها از ۱۰ کمترند.
- ۲) تقریباً ۲۵٪ داده‌ها بالای ۱۹ هستند.
- ۳) تراکم در نیمه دوم داده‌ها بیشتر است.
- ۴) پراکندگی در ۲۵٪ سوم بیشتر است.

۳ با توجه به نمودار داده شده می‌توان نوشت:

$$5 = \text{کوچکترین داده}$$

$$20 = \text{بزرگترین داده}$$

$$Q_1 = 8$$

$$Q_2 = \text{میانه} = 10$$

$$Q_3 = 19$$

پس می‌توان نتیجه گرفت که تراکم در نیمه اول داده‌ها بیشتر است و پراکندگی در نیمه دوم بیشتر است. بنابراین گزینه «۳» نادرست است.

فصل

[دهم] فصل ۴: نمایش داده‌ها

واحد یادگیری

[دهم] درس ۱: نمودارهای یک‌متغیره

زیرواحد یادگیری

[دهم] نمودار جعبه‌ای

حیطه شناختی

مقدماتی

۶ کدام گزینه در مورد نمودارهای آماری درست نیست؟

- ① اندازه شعاع در نمودار دایره‌ای هیچ تأثیری در فراوانی داده‌ها ندارد.
- ② با داشتن نمودار جعبه‌ای به راحتی دامنه میان چارکی قابل محاسبه است.
- ③ با دو برابر شدن فراوانی داده‌ها اندازه زاویه‌ها در نمودار دایره‌ای ثابت می‌ماند.
- ④ تعداد متغیرها در زاویه بین شعاع‌ها در نمودار راداری بی‌تأثیر است.

پاسخ

- ④ گزینه «۱»: درست است. اندازه شعاع تأثیری در فراوانی داده‌ها ندارد و عددی دلخواه است.
- گزینه «۲»: درست است. زیرا دامنه میان چارکی اختلاف چارک سوم از چارک اول است. (تفاضل ابتدای جعبه و انتهای جعبه)
- گزینه «۳»: درست است. زیرا $\alpha_1 = \frac{f}{n} \times 360^\circ$ و با دو برابر شدن داده‌ها نسبت $\frac{f}{n}$ تغییر نمی‌کند.
- گزینه «۴»: غلط است. زیرا اندازه زاویه بین شعاع‌ها از رابطه $\frac{360^\circ}{\text{تعداد متغیرها}}$ بدست می‌آید.

فیلم پاسخ

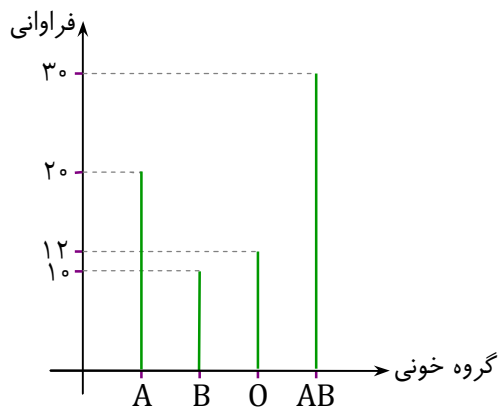
فصل
فصل ۴: نمایش داده‌ها

واحد یادگیری
درس ۱: نمودارهای یک‌متغیره

زیرواحد یادگیری
نمودار دایره‌ای

حیطه شناختی
مقدماتی

۷. میزان توزیع ۴ گروه خونی در یک اداره به صورت نمودار میله‌ای زیر است. در نمودار دایره‌ای، زاویه گروه خونی O چند درجه است؟

۱) 80°

۲) 100°

۳) 60°

۴) 120°

پاسخ

۳

$$f_A = 20, \quad f_B = 10, \quad f_O = 12, \quad f_{AB} = 30$$

تعداد کل داده‌ها: $20 + 10 + 12 + 30 = 72$

می‌دانید که زاویه هر گروه در نمودار دایره‌ای، از رابطه $\alpha = \frac{f_\alpha}{n} \times 360^\circ$

محاسبه می‌شود. پس:

$$\alpha_O = \frac{12}{72} \times 360^\circ = 60^\circ$$

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۱: آمار و احتمال

واحد یادگیری
درس ۳: چرخه آمار در حل مسائل

زیرواحد یادگیری
مسائل ترکیبی

حیطه شناختی
مقدماتی

۸ اگر در داده‌های ۱۸، ۱۴، ۱۴، ۱۴، ۱۳ و ۱۱، چارک اول حذف شود و میانه به جای آن اضافه شود، کدام شاخص تغییر می‌کند؟

۱) چارک سوم

۲) میانه

۳) میانگین

۴) مد

۳

۱۱ ۱۳ ۱۴ ۱۴ ۱۴ ۱۸

میانه = ۱۴

$$\text{میانگین} = \frac{۱۱+۱۳+۱۴+۱۴+۱۴+۱۸}{۶} = \frac{۸۴}{۶} = ۱۴$$

۱۳ = چارک اول ۱۴ = چارک سوم

۱۱ ۱۴ ۱۴ ۱۴ ۱۴ ۱۸ : میانه جایگزین چارک اول

میانه و چارک سوم تغییر نمی‌کند اما میانگین تغییر می‌کند.

پاسخ

فیلم پاسخ

فصل ۴: نمایش داده‌ها

واحد یادگیری

درس ۱: نمودارهای یک‌متغیره

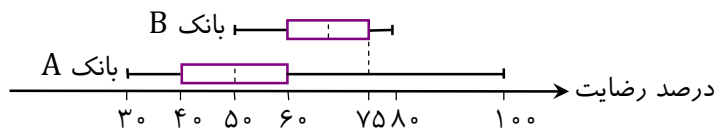
زیرواحد یادگیری

نمودار جعبه‌ای

حیطه شناختی

مقدماتی

۹. در نمودار زیر، میزان رضایتمندی مشتریان دو بانک خصوصی A و B مورد بررسی قرار گرفته است. کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) نیمی از مشتریان بانک A از کل مشتریان بانک B رضایت کمتری دارند.
- ۲) دامنه تغییرات رضایت در بانک B کوچکتر از دامنه تغییرات رضایت در بانک A است.
- ۳) ۷۵ درصد مشتریان بانک B بیش از ۶۰ درصد رضایت دارند.
- ۴) سرمایه‌گذاری در بانک A پیشنهاد می‌شود، چون رضایت ۱۰۰ درصدی هم دیده می‌شود.

پاسخ

- ۴) گزینه «۴» نادرست است، زیرا دامنه تغییرات بزرگتر، نشان از پراکندگی جواب‌هاست و ۲۵٪ مشتریان بانک A، کمتر از ۴۰٪ رضایت دارند.

فیلم پاسخ

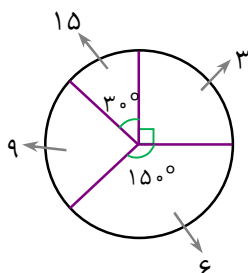
فصل ۳: آمار توصیفی

واحد یادگیری درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری مد (نما)

حیطه شناختی مقدماتی

۱۰. در نمودار دایره‌ای زیر، داده و زاویه آن مشخص شده است. میانگین از مُد چقدر بیشتر است؟

- ۱) $\frac{3}{4}$
 ۲) $\frac{33}{4}$
 ۳) $\frac{27}{4}$
 ۴) $\frac{27}{2}$

پاسخ

۱ با توجه به اینکه مجموع زوایای دایره 360° است، پس زاویه‌ای که داده نشده است، 90° خواهد بود.

داده	۳	۱۵	۹	۶
زاویه	90°	30°	90°	150°
فراوانی نسبی	$\frac{90}{360} = \frac{3}{12}$	$\frac{30}{360} = \frac{1}{12}$	$\frac{90}{360} = \frac{3}{12}$	$\frac{150}{360} = \frac{5}{12}$

$$\text{میانگین} = \frac{3 \times \frac{3}{12} + 15 \times \frac{1}{12} + 9 \times \frac{3}{12} + 6 \times \frac{5}{12}}{1} = \frac{81}{12}$$

مد داده‌ای است که بیشترین فراوانی یا فراوانی نسبی را داشته باشد پس ۶ مد داده‌هاست.

$$\text{میانگین} - \text{مد} = \frac{81}{12} - 6 = \frac{9}{12} = \frac{3}{4}$$

فیلم پاسخ

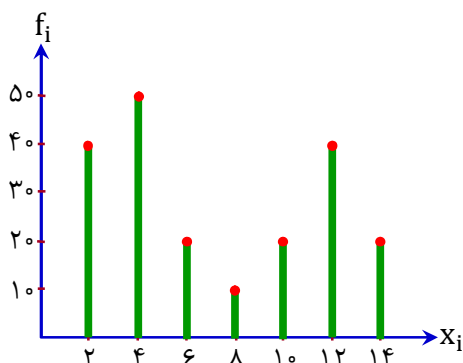
فصل
فصل ۳: آمار توصیفی

واحد یادگیری
درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری
مد (نما)

حیطه شناختی
پیشرفته

۱۱. با توجه به نمودار میله‌ای زیر، کمان متناظر با مُد در نمودار دایره‌ای چند درجه است؟

۱) ۹۰°

۲) ۷۲°

۳) ۳۶°

۴) ۱۸°

پاسخ

۱ ابتدا داده‌ها را به صورت جدول بازنویسی می‌کنیم:

X_i	۲	۴	۶	۸	۱۰	۱۲	۱۴
f_i	۴۰	۵۰	۲۰	۱۰	۲۰	۴۰	۲۰

تعداد کل داده‌ها برابر ۲۰۰ است و مُد (داده با فراوانی بیشتر) برابر ۴ است.

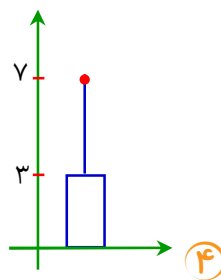
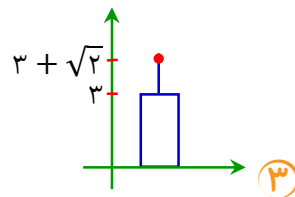
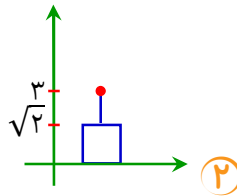
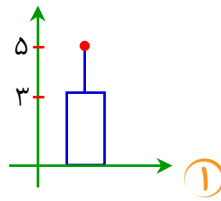
$$\text{زاویه مُد در نمودار دایره‌ای} = \frac{\text{فراوانی مُد}}{\text{تعداد کل داده‌ها}} \times ۳۶۰^\circ$$

$$= \frac{۵۰}{۲۰۰} \times ۳۶۰^\circ = ۹۰^\circ$$

فیلم پاسخ

۱۲. کدام نمودار با داده‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ هماهنگ است؟

پاسخ

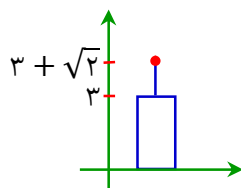
۳ در نمودارهای داده شده، بلندی مستطیل نشان‌دهنده میانگین و میله خط نشان‌دهنده انحراف معیار است بنابراین میانگین و انحراف معیار داده‌ها را حساب می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{1+2+3+4+5}{5} = 3$$

$$\sigma^2 = \frac{(3-1)^2 + (3-2)^2 + (3-3)^2 + (3-4)^2 + (3-5)^2}{5}$$

$$\Rightarrow \sigma^2 = \frac{4+1+1+4}{5} = 2$$

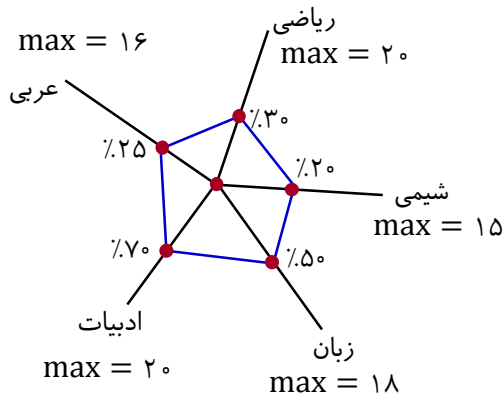
$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{2}$$

فیلم پاسخ

۱۳. نمودار نمرات یک دانش‌آموز در ۵ درس به صورت درصد به شکل زیر است. معدل این دانش‌آموز در این پنج درس تقریباً کدام است؟

- ۱) ۶
۲) ۷
۳) ۸
۴) ۹

پاسخ

۲) با توجه به ماکزیمم نمره هر درس در کلاس و درصد کسب شده، نمره هر درس را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{نمره درس ریاضی} \quad \frac{100}{20} \quad \frac{30}{x} \Rightarrow x = \frac{20 \times 30}{100} = 6$$

$$\text{نمره درس عربی} \quad \frac{100}{16} \quad \frac{25}{x} \Rightarrow x = \frac{16 \times 25}{40} = 4$$

$$\text{نمره درس ادبیات} \quad \frac{100}{20} \quad \frac{70}{x} \Rightarrow x = \frac{20 \times 70}{100} = 14$$

$$\text{نمره درس زبان} \quad \frac{100}{18} \quad \frac{50}{x} \Rightarrow x = \frac{18 \times 50}{100} = 9$$

$$\text{نمره درس شیمی} \quad \frac{100}{15} \quad \frac{20}{x} \Rightarrow x = \frac{15 \times 20}{75} = 3$$

$$\bar{x} = \frac{6+4+14+9+3}{5} = \frac{36}{5} \approx 7$$

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۱: آمار و احتمالواحد یادگیری
درس ۲: احتمالزیرواحد یادگیری
احتمالحیطه شناختی
مقدماتی

۱۴. در یک جشن ازدواج دانشجویی ۴ زوج همزمان جشن گرفته‌اند. از بین آن‌ها ۲ نفر به تصادف انتخاب می‌شوند. با کدام احتمال ۲ نفر انتخابی زن و شوهرند؟

- ۱) $\frac{1}{28}$
 ۲) $\frac{4}{5}$
 ۳) $\frac{1}{6}$
 ۴) $\frac{1}{7}$

پاسخ

۴) پیشامد موردنظر انتخاب ۲ نفر است به طوری که زن و شوهر باشند. بنابراین کافی است از بین ۴ زوج، یک زوج انتخاب کنیم:

$$n(A) = \binom{4}{1} = 4$$

$$n(S) = \binom{8}{2} = 28$$

$$P(A) = \frac{4}{28} = \frac{1}{7}$$

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۱: آمار و احتمال

واحد یادگیری
درس ۲: احتمال

زیرواحد یادگیری
احتمال

حیطه شناختی
مقدماتی

۱۵. در یک ظرف میوه تعدادی سیب، ۲ عدد پرتقال و ۲ عدد نارنگی قرار دارد. با چشم بسته یک میوه انتخاب می‌کنیم. احتمال آن که میوه انتخابی سیب یا نارنگی باشد $\frac{۳}{۵}$ است. چه تعداد سیب در ظرف بوده است؟

۴ ۱

۳ ۲

۲ ۳

۱ ۴

۴

پاسخ

X: تعداد سیب

۴ + X: تعداد کل

احتمال انتخاب سیب: $\frac{X}{X+4}$

احتمال انتخاب نارنگی: $\frac{2}{X+4}$

احتمال انتخاب سیب یا نارنگی: $\frac{X}{X+4} + \frac{2}{X+4} = \frac{3}{5}$

$\Rightarrow \frac{X+2}{X+4} = \frac{3}{5} \Rightarrow 5X + 10 = 3X + 12$

$\Rightarrow 2X = 2 \Rightarrow X = 1$

فیلم پاسخ

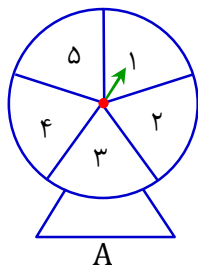
فصل
فصل ۱: آمار و احتمال

واحد یادگیری
درس ۲: احتمال

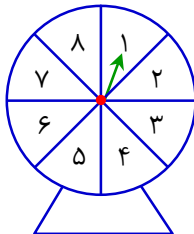
زیر واحد یادگیری
پیشامد ناسازگار - متمم یک پیشامد

حیطه شناختی
مقدماتی

۱۶. دو صفحه عقربه‌A و B به ترتیب به ۵ قسمت و به ۸ قسمت یکسان تقسیم شده‌اند. هر دو عقربه را می‌چرخانیم. احتمال آنکه دو عدد نشان داده شده توسط دو عقربه‌A و B یکسان نباشد، چقدر است؟

A

B

- ۱) $\frac{3}{4}$
۲) $\frac{1}{8}$
۳) $\frac{5}{8}$
۴) $\frac{7}{8}$

۴

$$n(S) = 5 \times 8 = 40$$

۵ حالت $\rightarrow (1,1)(2,2)(3,3)(4,4)(5,5)$ ناحیه یکسان C:

$$P(C) = \frac{n(C)}{n(S)} = \frac{5}{40}$$

$$P(C') = 1 - \frac{5}{40} = \frac{35}{40} = \frac{7}{8}$$

پاسخ

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۱: آمار و احتمال

واحد یادگیری
درس ۲: احتمال

زیرواحد یادگیری
احتمال

حیطه شناختی
مقدماتی

۱۷. دو تاس یکسان با رنگ‌های قرمز و سبز پرتاب می‌شود. احتمال آنکه مجموع اعداد روشده ناکمتر از ۱۰ باشد، چقدر است؟

۱) $\frac{1}{4}$

۲) $\frac{1}{5}$

۳) $\frac{1}{6}$

۴) $\frac{1}{2}$

پاسخ

۳) مجموع اعداد رو شده ناکمتر از ۱۰ باشد، به این معناست که مجموع اعداد رو شده، ۱۰ و یا بیشتر از ۱۰ باشد. بنابراین سه حالت داریم:

$$n(S) = 6 \times 6 = 36$$

$$\left. \begin{array}{l} \text{حالت ۳} \Rightarrow (6,4)(4,6)(5,5) \Rightarrow \text{مجموع} = 10 \\ \text{حالت ۲} \Rightarrow (6,5)(5,6) \Rightarrow \text{مجموع} = 11 \\ \text{حالت ۱} \Rightarrow (6,6) \Rightarrow \text{مجموع} = 12 \end{array} \right\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 3 + 2 + 1 = 6$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$$

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۱: آمار و احتمالواحد یادگیری
درس ۲: احتمالزیرواحد یادگیری
احتمالحیطه شناختی
مقدماتی

۱۸. از بین ۷ خرگوش که ۳ تای آن سفید است، ۲ خرگوش به تصادف انتخاب می‌کنیم. با کدام احتمال خرگوش انتخابی سفید

نیست؟

$$\frac{1}{5} \quad \text{۱}$$

$$\frac{1}{7} \quad \text{۲}$$

$$\frac{2}{7} \quad \text{۳}$$

$$\frac{2}{7} \quad \text{۴}$$

۳

پاسخ

انتخاب دو خرگوش غیرسفید A:

$$7 \text{ تا خرگوش} \Rightarrow \begin{cases} 3 \text{ سفید} \\ 4 \text{ غیرسفید} \end{cases}$$

$$P(A) = \frac{\binom{4}{2}}{\binom{7}{2}} = \frac{6}{21} = \frac{2}{7}$$

$$\binom{4}{2} = \frac{4!}{2!2!} = \frac{4 \times 3 \times 2!}{2! \times 2!} = 6$$

$$\binom{7}{2} = \frac{7 \times 6 \times 5!}{2! \times 5!} = 21$$

میدانید

فیلم پاسخ

۱۹. در یک قفس ۶ موش آزمایشگاهی نگهداری می‌شود که ۲ تای آن‌ها کاملاً سفید است و بقیه موش‌ها لکه‌های رنگی دارند. ۲ موش به تصادف در اثر باز ماندن درب قفس فرار می‌کنند. احتمال آنکه هیچ‌یک از موش‌های سفید فرار نکرده باشند، چقدر است؟

- ۱) $\frac{1}{6}$
 ۲) $\frac{2}{5}$
 ۳) $\frac{1}{5}$
 ۴) $\frac{1}{6}$

۳

$$n(A) = \binom{4}{2} = \frac{4!}{2!2!} = 6$$

$$n(S) = \binom{6}{2} = \frac{6!}{2!4!} = 15$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{\binom{4}{2}}{\binom{6}{2}} = \frac{6}{15} = \frac{2}{5}$$

پاسخ

ریاضی

فصل
فصل ۱: آمار و احتمال

واحد یادگیری
درس ۲: احتمال

زیرواحد یادگیری
احتمال

حیطه شناختی
مقدماتی

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۱: آمار و احتمالواحد یادگیری
درس ۲: احتمالزیرواحد یادگیری
احتمالحیطه شناختی
مقدماتی

۲۰. از یک جعبه ابزار حاوی ۵ جفت قفل و کلید متمایز به تصادف ۴ قطعه (قفل یا کلید) انتخاب کرده‌ایم. با کدام احتمال هیچ کلید و قفل مربوط به هم انتخاب نشده است؟

- ۱) $\frac{5}{21}$
 ۲) $\frac{1}{3}$
 ۳) $\frac{2}{7}$
 ۴) $\frac{8}{21}$

پاسخ

۴ ابتدا از ۵ جفت، ۴ جفت انتخاب می‌کنیم سپس برای اینکه هیچ کلید و قفلی مربوط به هم نباشند از هر جفت انتخابی، یک قطعه را انتخاب می‌کنیم:

از هر جفت یک قطعه ← انتخاب ۴ جفت

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{\binom{5}{4} \binom{2}{1} \binom{2}{1} \binom{2}{1} \binom{2}{1}}{\binom{10}{4}}$$

$$= \frac{5 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2}{\frac{10 \times 9 \times 8 \times 7}{4 \times 3 \times 2}} = \frac{8}{21}$$

فیلم پاسخ

۲۱. کدام گزینه تماماً مربوط به شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری است؟

- ۱) مشروطه‌خواهی، دموکراسی، مسائل اخلاقی، مضامین کلی و ذهنی
- ۲) مضامین عارفانه، آزادی، وطن، مضامین سیاسی-اجتماعی
- ۳) آزادی، وطن، قانون، تعلیم و تربیت جدید، توجه به مردم
- ۴) تعلیم و تربیت، مضامین اجتماعی-سیاسی، مسائل اخلاقی، مشروطه‌خواهی

پاسخ

۳ همه موارد در گزینه «۳» مربوط به شاخص‌ترین مضامین شعر عصر بیداری است.

شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری:
آزادی، وطن، قانون، تعلیم و تربیت جدید، توجه به مردم، دانش‌ها و فنون نوین

فیلم پاسخ

۲۲. عامل ظهور شعر نو و ایجاد زمینه لازم برای سرودن آن در کدام

گزینه آمده است؟

- ۱) کم‌توجهی برخی از شاعران به آرایه‌های بیانی و بدیعی
- ۲) گرایش به قالب‌های کم‌کاربرد مثل مستزاد، چهارپاره و ترانه و تصنیف
- ۳) توجه به قالب‌های قصیده و مثنوی در شعر شاعرانی چون بهار و ادیب‌الممالک فراهانی
- ۴) توجه گروهی از شاعران به موسیقی و عروض و پایبندی به سنت‌های ادبی

پاسخ

۲

میدانید

شاعران دوره بیداری به دو دسته تقسیم می‌شوند، افرادی چون بهار و ادیب‌الممالک فراهانی که سنت‌گرا بودند و به قالب‌هایی چون قصیده و مثنوی شعر می‌سرودند و گروهی دیگر که به زبان مردم کوچه و بازار و در قالب‌هایی چون مستزاد، چهارپاره و ... شعر می‌سرودند. گرایش به این قالب‌های کم‌کاربرد یا نوین به تدریج زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد.

فیلم پاسخ

۲۳. کدام گزینه از جنبه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- ۱ شعر دوره بیداری به دلیل موقعیت اجتماعی و انقلابی و هجوم واژه‌های روسی و انگلیسی، برای عامه مردم قابل فهم نیست.
- ۲ شعر در دوره بیداری عمومیت یافت و به عنوان زبان برنده نهضت در اختیار روزنامه‌ها قرار گرفت.
- ۳ دایره واژگانی شعر دوره بیداری با توجه به ارتباط با اروپا گسترش یافت.
- ۴ در شعر برخی از شاعران دوره بیداری، توجه به واژگان کهن مشاهده می‌شود.

پاسخ

- ۱ شعر دوره بیداری به دلیل موقعیت انقلابی و اجتماعی، برای عامه مردم قابل فهم است.

فیلم پاسخ

درس ۴: سبک‌شناسی قرن‌های دوازدهم و سیزدهم (دوره بازگشت و بیداری)

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۲۴. با توجه به ویژگی‌های زبانی و فکری هر بیت، کدام بیت متعلق به

عصر بیداری نیست؟

۱) گر بنده کنی ز لطف، آزادی را

بهتر که هزار بنده آزاد کنی

۲) ملک را ز آزادی فکر و قلم قوت فزای

خامه آزاد نافذتر ز نوک خنجر است

۳) ز نظم جهان است مسرور و شاد

ز قانون و آزادی و عدل و داد

۴) ای آن‌که همچو آب خوری نان کارگر

ترسم که خانه‌ات شود ای محتشم خراب

پاسخ

۱) در بیت اول به مفهوم «آزادی» در معنای دموکراسی اشاره

نشده است، بلکه موضوع آن، توصیه به لطف و محبت دیگران است.

سایر ابیات در بردارنده مفاهیم رایج عصر بیداری هستند:

گزینه ۲: «آزادی اندیشه و قلم

گزینه ۳: «قانون و آزادی

گزینه ۴: «توجه به کارگران

فیلم پاسخ

۲۵. کدام گزینه درباره ویژگی‌های نثر عصر بیداری نادرست است؟

- ۱) نثر فارسی حتی پیشتازتر از شعر فارسی قید و بندهای نثر مصنوع و فنی را کنار می‌گذارد.
- ۲) صنایع ادبی از نثر جدا می‌شود و نثر در خدمت بیان خواست مردم به شکلی پویا ظاهر می‌گردد.
- ۳) عبارتهای وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی در نامه‌ها و نوشته‌ها اندکی افزایش می‌یابد.
- ۴) در ساختار و ترکیب دستوری کلام، جمله‌ها درست‌تر و با طبیعت زبان هم‌آهنگ‌تر می‌شود.

پاسخ

- ۳) عبارتهای وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشته‌ها کاهش آشکار می‌یابد.

فیلم پاسخ

۲۶. قدیم‌ترین طبقه‌بندی انواع ادبی در صورت گرفته است و

این تقسیم‌بندی بیشتر مبتنی بر بود و جنبه داشت.

۱ یونان باستان - شعر - محتوایی

۲ یونان باستان - شعر و نثر - ادبی

۳ روم باستان - شعر - محتوایی

۴ روم باستان - شعر و نثر - ادبی

پاسخ

۱. قدیم‌ترین طبقه‌بندی انواع ادبی در یونان باستان صورت گرفته و

این تقسیم‌بندی مبتنی بر شعر بود و جنبه محتوایی داشت.

فیلم پاسخ

۲۷. معنای مجازی واژه مشخص شده در کدام گزینه، در برابر آن درست نوشته شده است؟

- ۱) گفتم از دست غمت سر به جهان در بنهم
توانم که به هر جا بروم در نظری (مردم)
- ۲) غم گیتی گر از پایم در آرد
به جز ساغر که باشد دستگیرم؟ (شراب)
- ۳) به فریادم رس ای پیر خرابات
به یک جرعه جوانم کن که پیرم (مرشد)
- ۴) به گیسوی تو خوردم دوش سوگند
که من از پای تو سر برنگیرم (شانه)

پاسخ

۲) در گزینه «۲» واژه «ساغر» مجازاً در معنی می و شراب به کار رفته است. در سایر گزینه‌ها کلمه‌های مشخص شده در معنی حقیقی خود به کار رفته‌اند.

فیلم پاسخ

۲۸. در تحلیل جملات زیر، ویژگی ذکرشده در مقابل کدام جمله

نادرست است؟

- ۱) اما مقصود آن است که بدانی که جز این بشریت حقیقتی دیگر و جز این قالب، جانی و مغزی دیگر و جز این جهان، جهانی دیگر است. (کاربرد واژه‌های کهن)
- ۲) اسلام نزد روندگان آن است که مرد را به خدا رساند و کفر آن باشد که طالب را منعی یا تقصیری درآید که از مطلوب بازماند. (کاربرد «را» در معنای حرف اضافه)
- ۳) تا بنده نشوی آزادی نیابی، تا پشت بر هر دو عالم نکنی به آدم و آدمیت نرسی و تا از خود بنگریزی به خود در نرسی. (کاربرد تاریخی فعل)
- ۴) مرد سالک خود هرگز نه کفر باز پس گذارد و نه اسلام، که کفر و اسلام دو حال است که از آن لابد است مادام که با خود باشی. (کاربرد آرایه‌های تضاد و تکرار)

پاسخ

۱) در گزینه «۱» هیچ واژه کهن و مهجوری به چشم نمی‌خورد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۲»: طالب را منعی درآید ← برای طالب یا در برابر طالب ...
گزینه «۳»: بنگریزی ← کاربرد «ب» بر سر فعل منفی، امروزه کاربرد ندارد.
گزینه «۴»: «کفر» و «اسلام» تضاد دارند و هر کدام دو بار تکرار شده‌اند.

فیلم پاسخ

۲۹. کدام نکته زبانی در متن زیر، وجود ندارد؟

«خلیفه گفت: این مرد را صد چوب بزیند، چرا بدین دردناکی سخن اندر روی من بگفت؟! چه، اگر همه اقربای من پیش از من بمیرند، پس آن گاه من که باشم؟!»

۱ کاربرد «را» در معنی «به»

۲ کاربرد «اندر» به جای «در»

۳ کاربرد جمع مکسر

۴ کاربرد فعل ماضی التزامی

پاسخ

۴ بررسی گزینه‌ها:

۱) این مرد را صد چوب بزیند: به این مرد صد چوب بزیند

۲) اندر روی من: در روی من

۳) جمع مکسر: اقربا

۴) فعل ماضی التزامی در متن به کار نرفته است و «بمیرند» مضارع التزامی است.

فیلم پاسخ

۳۰. همه گزینه‌ها در بررسی محتوا و موضوع سروده زیر جزء قلمرو فکری محسوب می‌شود، جز گزینه

«آب را گل نکنیم / در فرودست انگار گفتی می‌خورد آب / یا که در بیشه دور سیره‌ای پر می‌شوید / یا در آبادی، کوزه‌ای پر می‌گردد / آب را گل نکنیم / شاید این آب روان، می‌رود پای سپیداری تا فرو شوید اندوه دلی»

- ۱ دعوت شاعر برای هم‌دردی کردن و یکرنگ بودن با انسان‌ها
- ۲ بهره‌گیری از تمثیل برای بیان مفهوم سودجویی برخی انسان‌ها
- ۳ نگاه عارفانه و لطیف شاعر به زندگی
- ۴ ارزش و قداست بخشیدن به طبیعت

۲ بررسی تمثیل در قلمرو ادبی است.

۳۱. اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر است که شاعر برای انتقال آن به دیگران از کمک می‌گیرد و و به انتقال بهتر احساس و عاطفه کمک می‌کند.

۱) تخیل - زبان - محتوا - حس عاطفی

۲) عاطفه - شعر - تخیل - احساس

۳) عاطفه - زبان - وزن - آهنگ

۴) تخیل - شعر - محتوا - آهنگ

پاسخ

۳) اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر عاطفه است و شاعر برای انتقال عاطفه خود به دیگران از زبان کمک می‌گیرد و وزن و آهنگ به انتقال بهتر احساس و عاطفه کمک می‌کند.

۳۲. در کدام گزینه وزن و آهنگ با محتوا هماهنگی ندارد؟

۱) چه گویمت که ز سوز درون چه می‌بینم

ز اشک پرس حکایت که من نیام غمّاز

۲) مردم در این فراق و در آن پرده راه نیست

یا هست و پرده‌دار نشانم نمی‌دهد

۳) به گوش من برسانید هجر تلخ پیام

که خواب شیرین بر عاشقان شده است حرام

۴) دل درهم و خاطر به غم و سینه به تاب است

شهری به خروش است و جهانی به عذاب است

پاسخ

۴) در بیت‌های گزینه «۱»، «۲» و «۳» محتوای غمناک ابیات با

وزن سنگین و آرام آن‌ها، هماهنگی دارد. اما در گزینه «۴» مفهوم

بیت غم و اندوه است ولی وزن بیت شاد و ضربی است.

فیلم پاسخ

۳۳. کدام گزینه فاقد اختیار زبانی حذف همزه است؟

- ۱) مرگ اشتراک بین آدم‌هاست با این فرق
افراد عاشق پیشه چندین بار می‌میرند
- ۲) آن‌گونه تو را در انتظارم که اگر
این چشم بخواهد آن یکی شد بیدار
- ۳) بیش از آنی که به یک شعله بسوزانمشان
باز هم گوش سپردم به صدای غمشان
- ۴) ای کرده بر پاکان زرخ امروز بستندت زرخ
فرزند و اهل و خانه‌ات از خانه کردندت برون

پاسخ

۴) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مر گِش ت

گزینه «۲»: آن گو ن ت را د رن ت ظا رَم

گزینه «۳»: بی ش زا نی

فیلم پاسخ

۳۴. کدام گزینه دارای اختیار تغییر کمیت مصوت نیست؟

۱) خلد گر به پا خاری آسان برآید

چه سازم به خاری که در دل نشیند

۲) یوسف گم‌گشته باز آید به کنعان غم‌مخور

کلبهٔ احزان شود روزی گلستان غم‌مخور

۳) مدامم مست می دارد نسیم جعد گیسویت

خرابم می کند هر دم فریب چشم جادویت

۴) دیدار یار غایب دانی چه ذوق دارد؟

ابری که در بیابان بر تشنه‌ای بیارد

پاسخ

۴ گزینه «۱»:

خَ	لَد	گَر	بِ	پَا	خَا	رِ	یَا	سَا	بَ	رَا	یَد
-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-
چَ	سَا	زَم	بِ	خَا	رِ	کِ	دَر	دِل	نِ	شِ	نَد
-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-

گزینه «۲»:

یو	سُ	فِ	گُم	گَش	تِ	بَا	زَا	یَد	بِ	کَن	عَا	غَم	مَ	خُر
-	U	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-
کُل	بِ	یِ	اَح	زَا	شَ	وَد	رُو	زِ	گُ	لِ	تَا	غَم	مَ	خُر
-	U	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-

گزینه «۳»:

مُ	دَا	مَم	مَس	تِ	مِ	دَا	رَد	نِ	سِ	مِ	جَع	دِ	گِ	سُو	یَت
-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-
خَ	رَا	بِم	مِ	کُ	نَد	هَر	دَم	فَ	رِ	بِ	چَش	مِ	جَا	دُو	یَت
-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-

فیلم پاسخ

۳۵. اختیار شاعری ذکرشده در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

۱) منعم مکن ز عشق وی ای مفتی زمان

معذور دارم که تو او را ندیده‌ای

(کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند)

۲) بر سر خشم است هنوز آن حریف

یا سخنی می‌رود اندر رضا

(دو بار حذف همزه)

۳) شخص خفت و خرس می‌راندش مگس

وز ستیز آمد مگس زو باز پس

(بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)

۴) نه بوی مهر می‌شنویم از تو ای عجب

نه روی آن که مهر دگر کس پیوریم

(بلند تلفظ کردن «نه»)

پاسخ

۲ در گزینه «۲» سه حذف همزه وجود دارد:

بَر سَ رِ خَشِ مَسِ تَ هَ نو زَانِ حَ رِیفِ

یا سُ خَ نِی می رَ وَ دَنِ دَرِ رِ ضَا

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

مَنْ عَمَ مَ كُنْ زِ عِشِّ قِ وَ یِی مَفِّ تِ یِ رَ مَائِ

مَعْ ذُو رِ دَا رَ مَتْ كِرْتُ او رَا نَ دِی دِ ای

کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

گزینه «۳»:

شَخْ صِ خُفِّ خِرْسِ می رَانِ دَشْ مَ گَسِ

وَزْ سِ تِی زَا مَدْ مَ گَسِ زُو بَا زِ پَسِ

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

فیلم پاسخ

گزینه «۴»:

نَ	بِ	ی	مِه	ر	مِ	شِ	نَ	وِ	مَز	تُ	ای	عَ	جَب
نَ	رِ	ی	آئِ	کِ	مِه	رِ	دِ	گَر	کَس	بِ	پَر	وَ	رِیم
U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-

بلند تلفظ کردن «نه»

زبان و ادبیات فارسی

فصل

فصل ۲

واحد یادگیری

درس ۵: اختیارات شاعری (۱): زبانی

زیرواحد یادگیری

وزن و قافیه

حیطه شناختی

پیشرفته

۳۶. در هر دو بیتِ کدام گزینه، شاعر دو بار از اختیار شاعری

«کوتاه تلفظ کردن مصوت‌های بلند» بهره برده است؟

الف) سوی تخت جمشید بنهاد روی

چو انگشتری کرد گیتی به روی

ب) از پی راحت سوی مرداب شد

آهوی چشمش به شکر خواب شد

ج) پس آنگه بگفت ار ز من بشنوی

به شعر آری از دفتر پهلوی

د) چو شد جادوی زشت ناباکدار

سوی آن خردمند گرد سوار

ه) قالب خاکی سوی خاکی فکند

جان و خرد سوی سماوات برد

۱) الف - ه

۲) ب - د

۳) ج - ه

۴) ب - ه

پاسخ

۲) بررسی همه گزینه‌ها: اختیار کوتاه به بلند:

الف) سوی ← سِ یِ

ب) سوی ← سِ یِ / آهوی ← آ هُ یِ

ج) آری از ← آ رِ یِ ز

د) جادو ← جا دُ / سوی ← سِ یِ

ه) در مصراع اول: سوی ← سِ یِ

فیلم پاسخ

۳۷. شاعر در بیت‌های زیر چند بار از اختیار زبانی بهره برده است؟

همه کس را ز یاد دوستان در دل نشاط آید

مرا جان می رود بیرون، ندانم تا چه یاد است این؟

دلا، درمانده گشتی از خیال من هم از اول

که او را جای می دادی، نمی گفتم فساد است این

۱) نه

۲) ده

۳) هشت

۴) یازده

پاسخ

۱

-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	U	
یَد → ۳	طَا	شا	یَد	دل	دَر	تَا	سَد	دو	دَد	یا	زِ	را	کَس	مَد
۲ → تین	دَس	یا	چ	تا	نم	دَا	نَد	رَو	بِی	رَ	وَد	مِی	جَا	مَد
۲ → وک	اَو	مَز	هَد	مَن	ل	خَد	اَز	تِی	دِ	گَش	تِی	مَای	دَر	دِ
۲ → تین	دَس	سَا	فَد	تَم	گَف	مِی	یَد	دِی	دَا	مِی	جَا	جَا	رَا	کِ
-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U
	مفاعیلن				مفاعیلن			مفاعیلن					مفاعیلن	

فیلم پاسخ

۳۸. در کدام گزینه «تضمین» دیده نمی‌شود؟

- ۱) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت
شیوه جنات تجری تحتها الانهار داشت
- ۲) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم
کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی
- ۳) و نگاه‌های اسیرم را همچون پروانه‌های شوق در این مزرع سبز آن
دوست شاعرم رها می‌کنم.
- ۴) درویش بی‌معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد: کاد الفقر آن
یکون کُفراً.

پاسخ

۳) مزرع سبز تلمیح به بیتی از حافظ دارد:

مزرع سبز فلک دیدم و داس مه‌نو

یادم از کشته خویش آمد و هنگام درو

گزینه «۱»: «جنات تجری ...» تضمین از آیه قرآن

گزینه «۲»: بوی جوی مولیان آید همی، تضمین از شعر رودکی

گزینه «۴»: تضمین از حدیث: «کاد الفقر ...»

فیلم پاسخ

۳۹. در کدام بیت شاعر سخن خود را به آرایه تلمیح آراسته است؟

۱) در کوی دوست نرخ دل از خاک کمتر است

در صحن کعبه قبله‌نما را چه اعتبار؟

۲) هر که پیش از مرگ مرد از یک جهان غم شد خلاص

هر که بیرون رفت از عالم، ز عالم شد خلاص

۳) از جبین صورت دیوار آتش می‌چکد

در چنین بزمی چرا اندیشد از مردن چراغ؟

۴) به کوی دوست رسیدم ز راه ساده‌دلی

ز جیب کعبه برآورد سر بیابانم

پاسخ

۲) در این بیت، شاعر به مفهوم حدیث «موتوا قبل ان تموتوا» اشاره

کرده است.

معنی حدیث: قبل از آنکه مرگ به سراغتان بیاید، بمیرید.

در کتاب درسی نیز بیتی به همین حدیث اشاره می‌کند:

بمیر ای دوست پیش از مرگ اگر می‌زندگی خواهی

که ادریس از چنین مردن بهشتی گشت پیش از ما

فیلم پاسخ

فصل
دهم] فصل ۱واحد یادگیری
دهم] درس ۳: واج آرای، واژه آرایزیر واحد یادگیری
دهم] آرایه های ادبیحیطه شناختی
پیشرفته

۴۰. در کدام بیت هر دو آرایه «واج آرای و واژه آرای» دیده می شود؟

۱) نی حریف هر که از یاری برید

پرده هایش پرده های ما درید

۲) هر کجا دردی است درمانیش هست

درد عشق است آنکه درمانیش نیست

۳) پدر با پسر یکدگر را کنار

گرفتند و کرده غم از دل کنار

۴) من نخواهم شادی و عیش و طرب

درد و سوز عشق خواهم روز و شب

پاسخ

۲) گزینه «۲»: واژه آرای: درد و درمان / واج آرای: صامت «د»

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: واج آرای «ر» - «پرده» جناس تام است. (واژه آرای ندارد.)

گزینه «۳»: واج آرای «ر» - «کنار» جناس تام است. (واژه آرای ندارد.)

گزینه «۴»: واج آرای «ش» و «و» - واژه آرای ندارد.

فیلم پاسخ

۴۱. «واج آرای» به کار رفته در کدام گزینه محسوس تر از سایر

گزینه‌هاست؟

- ۱) کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند
کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند؟
- ۲) علی آن شیر خدا شاه عرب
الفتی داشته با این دل شب
- ۳) زنهار مگو دروغ با خلق جهان
تا حرمت تو بود بر پیر و جوان
- ۴) وفا و عهد نکو باشد ار بیاموزی
وگرنه هر که تو بینی ستمگری داند

پاسخ

۱) واج آرای صامت «ک» (۷ بار) و «ی» (۴ بار) در این بیت

مشهود است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: تکرار صامت «ش» (۴ بار)

گزینه «۳»: تکرار صامت «ر» (۵ بار)

نکته

واج آرای صامت‌ها از واج آرای مصوت‌ها محسوس تر است.

فیلم پاسخ

۴۲. در کدام بیت‌ها، به ترتیب، آرایه‌های «مراعات نظیر، جناس، تضمین و تلمیح» به کار رفته است؟

(الف) حرفی است این که خضر به آب بقا رسید
زین چرخ دل‌سیه، دم آبی ندید کس

(ب) من بند دهانت برگشایم
ور بگشایند بنمدم از بند

(ج) این جواب غزل حافظ هشیار که گفت
سحرم دولت بیدار به بالین آمد

(د) هر چه رفت از عمر، یاد آن به نیکی می‌کنند
چهره امروز در آینه فردا خوش است

۱ الف - ج - ب - د

۲ د - الف - ج - ب

۳ د - ب - ج - الف

۴ ب - ج - الف - د

پاسخ

۳ بررسی ابیات:

بیت «د»: بین کلمات «آینه و چهره» و «خوش و نیکی» مراعات نظیر وجود دارد.

بیت «ب»: «بند و بند» جناس تام دارند. (بند اول: گره / بند دوم: مفصل)

بیت «ج»: تضمین مصراعی از حافظ

بیت «الف»: اشاره به داستان خضر نبی و جستجوی آب حیات

فیلم پاسخ

۴۳. واژه های تکراری در کدام گزینه هم معنی هستند؟

- ۱) نه من از پرده تقوا به در افتادم و بس
پدرم نیز بهشت ابد از دست بهشت
- ۲) فردا که زوال شش جهت خواهد بود
قدر تو به قدر معرفت خواهد بود
- ۳) نماند فتنه در ایام شاه جز سعدی
که بر جمال تو فتنه است و خلق بر سخنش
- ۴) آدمی در عالم خاکی نمی آید به دست
عالمی دیگر نباید ساخت وز نو آدمی

پاسخ

۴. بررسی گزینه ها:

- گزینه «۱»: بهشت (رضوان) / بهشت (رها کرد، فعل)
گزینه «۲»: قدر (ارزش و اهمیت) / قدر (اندازه و میزان)
گزینه «۳»: فتنه (آشوب) / فتنه (شیفته)
گزینه «۴»: هر دو «عالم» در معنی «جهان» و هر دو «آدمی» در معنی «انسان» به کار رفته است.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۱

واحد یادگیری

درس ۳: مراعات نظیر، تلمیح و تضمین

زیرواحد یادگیری

آرایه‌های ادبی

حیطه شناختی

پیشرفته

۴۴. در کدام بیت‌ها به ترتیب، آرایه‌های «تلمیح» و «تضمین» دیده می‌شود؟

الف) کیست حافظ تا ننوشد باده بی‌آواز رود

عاشق مسکین چرا چندین تجمل بایش

ب) یک ذره دل شکفته خواهم

صد گریه دهم به زهر خندی

ج) حساب خود این جا کن، آسوده دل شو

می‌فکن به روز جزا کار خود را

د) نظیر آن که نظامی به نظم می‌گوید

جفا مکن که مرا طاقت جفای تو نیست

۱ الف - ب

۲ الف - د

۳ ب - ج

۴ ج - د

پاسخ

۴. در بیت «ج» به حدیث «حاسبوا قبل أن تحاسبوا» اشاره شده و

تلمیح دارد و در بیت «د» مولوی مصرعی از شاعری دیگر را در

شعرش آورده است و تضمین دارد:

به حق آن که مرا هیچ کس به جای تو نیست

جفا مکن که مرا طاقت جفای تو نیست

فیلم پاسخ

۴۵. در کدام گزینه از آرایه «واژه آرای» استفاده نشده است؟

۱) با هیچ کس نشانی زان دلستان ندیدم

یا من خبر ندارم یا او نشان ندارد

۲) از در درآمدی و من از خود به در شدم

گویی کزین جهان به جهان دگر شدم

۳) شاد باش ای موسی عمران به چابک معجزه

دیر زی ای رستم دستان به شیرین داستان

۴) بادت به دست باشد اگر دل نهی به هیچ

در معرضی که تخت سلیمان رود به باد

پاسخ

۳) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تکرار واژه «نشان»

گزینه «۲»: تکرار واژه «جهان»

گزینه «۴»: تکرار واژه «باد»

فیلم پاسخ

۴۶. بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

«عشق با سربریده گوید راز

زان که داند که سر بود غمّاز»

۱) دلبر جانربای عشق آمد

سر بر و سر نمای عشق آمد

۲) غیرت عشق زبان همه خاصان ببرید

کز کجا سرّ غمش در دهن عام افتاد

۳) آب آتش فروز عشق آمد

آتش آبسوز عشق آمد

۴) شود آسان ز عشق کاری چند

که بود نزد عقل بس دشوار

پاسخ

۲) مفهوم مشترک گزینه «۲» و بیت صورت سؤال لزوم رازداری

در عشق و اینکه شرط عاشقی جانبازی و از خودگذشتگی است.

بررسی مفهوم سایر ابیات:

گزینه «۱»: عشق هم نابودکننده است و هم به سروری می‌رساند.

گزینه «۳»: قدرت خارق‌العاده عشق و ناآرامی در عین حال آرامش‌بخش

بودن آن

گزینه «۴»: به تقابل عقل و عشق و تأثیر عشق اشاره دارد.

فیلم پاسخ

۴۷. با توجه به قلمرو فکری مفهوم کلی کدام بیت متفاوت است؟

۱) تا خارِ غمِ عشقت آویخته در دامن

کوتاه‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها

۲) گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید

چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها

۳) گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش

می‌گویم و بعد از من گویند به دوران‌ها

۴) هر کاو نظری دارد با یار کمان‌ابرو

باید که سپر باشد پیش همه پیکان‌ها

پاسخ

۳ در گزینه «۳» به مفهوم وفاداری و پایداری در راه عاشقی و در

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» به اینکه رنج و سختی و غم و اندوه لازمه

عشق است، اشاره شده است.

فیلم پاسخ

۴۸. مفهوم «مقابل» بیت «نکوهش مکن چرخ نیلوفری را / برون کن

ز سر باد و خیره‌سری را» از کدام گزینه دریافت می‌شود؟

۱) هزار نعره ز بالای آسمان آمد

تو تن زنی و نجویی که این فغان ز کجا

۲) برق عالم‌سوز گردد تا به کشت ما رسد

بعد عمری گر شود ابری از این دریا بلند

۳) چرخ بر هم زخم‌ار غیر مرادم گردد

من نه آنم که زبونی کشم از چرخ فلک

۴) ز چرخ آمد همه چیزی نوشته

نوشته با روان ما سرشته

پاسخ

۴. مفهوم بیت سؤال: آسمان را نباید عامل مشکلات خود بدانیم و

مفهوم مقابل آن تأثیر آسمان بر سرنوشت است که در گزینه «۴»

آمده است.

فیلم پاسخ

۴۹. کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی دارد؟

«ایوب با چندین بلا، کاندر بلا شد مبتلا

پیوسته این بودش دعا: «الصبر مفتاح الفرج»

۱) به صبوری نتوان جستن از این درد خلاص

زانکه نافع نبود صبر چو دل صابر نیست

۲) حصاری چون تحمل از حوادث نیست پیران را

که از سیلاب گردد بردباری پشتبان پل را

۳) ز کوه صبر فزون گشت بی‌قراری دل

کف سبک نکند بردبار دریا را

۴) صبوری از طریق عشق دور است

نباشد عاشق آن کس کاو صبور است

پاسخ

۲) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه «۲»: برای رهایی از مصائب

و رسیدن به مطلوب، صبر چاره‌ساز است.

فیلم پاسخ

۵۰ مفهوم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو

کز باغ جهان لاله‌عذاران همه رفتند»

۱) از دل غمگین هوای دلستانم چون رود

یا سر سودای آن سرو روانم چون رود

۲) لاله‌رخان گر چه که داغ دل‌اند

روشنی چشم و چراغ دل‌اند

۳) ابر می‌بارد از آن بر سر گلزار امروز

که غم هجر عزیزان چمن سنگین است

۴) قامت سروی چو بینم بر کنار جویبار

از غم آن سرو قامت جویبار آرم کنار

پاسخ

۳) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه «۳»: از دست رفتن یاران و

عزیزان، تمام هستی و طبیعت را داغدار می‌کند.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری

درس ۱۳: هویت ایرانی ۱ (هویت فرهنگی ایران)

زیر واحد یادگیری

انقلاب اسلامی چه تأثیری بر هویت ایرانی دارد؟

حیطه شناختی

مقدماتی

۵۱. انقلاب اسلامی ایران حاصل و بازگشت ایران به اسلام، بازگشت به بود.

۱) مقاومت هویت اسلامی ایران در برابر رویکرد تقلیدی به فرهنگ

غرب - خویشتن تاریخی و فرهنگی

۲) مقاومت هویت اسلامی ایران در برابر هجوم اقتصادی و سیاسی

غرب - خویشتن الهی و توحیدی

۳) مقاومت هویت اسلامی ایران در برابر رویکرد تقلیدی به فرهنگ

غرب - خویشتن تاریخی و جغرافیایی

۴) مقاومت هویت اسلامی ایران در برابر هجوم سیاسی و فرهنگی

غرب - خویشتن الهی و توحیدی

پاسخ

۲) انقلاب اسلامی ایران حاصل مقاومت هویت اسلامی جامعه ایران

در برابر هجوم اقتصادی و سیاسی غرب بود و بازگشت ایران به

اسلام، بازگشت به خویشتن صرفاً تاریخی و جغرافیایی که با

اندیشه‌های دنیوی غربی تفسیر می‌شد، نبود بلکه بازگشت به

خویشتن الهی و توحیدی بود.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری
درس ۱۳: هویت ایرانی ۱ (هویت فرهنگی
ایران)

زیرواحد یادگیری
هویت ایرانی در گذر زمان، چه تحولاتی به
خود دیده است؟

حیطه شناختی
پیشرفته

۵۲ «رواج هویت القایی مستشرقان در جوامع اسلامی» و «خودباختگی فرهنگی بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان»، به ترتیب نتیجه کدام عوامل است؟

- ۱) خودباختگی فرهنگی جوامع اسلامی - محدود شدن هویت جوامع اسلامی به ابعاد تاریخی و جغرافیایی
- ۲) خودباختگی فرهنگی جوامع اسلامی - قدرت سیاسی و نظامی غرب
- ۳) رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب - قدرت سیاسی و نظامی غرب
- ۴) رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب - محدود شدن هویت جوامع اسلامی به ابعاد تاریخی و جغرافیایی

پاسخ

۲ «قدرت سیاسی و نظامی غرب»، در نخستین رویارویی با جوامع اسلامی، بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به «خودباختگی فرهنگی» دچار ساخت و این امر سبب شد تا تصویری که شرق‌شناسان و تاریخ‌نگاران غربی از هویت جهان اسلام القا می‌کردند، در بین جوامع اسلامی و از جمله در جامعه ایران رواج پیدا کند.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری

درس ۱۵: هویت ایرانی ۳ (هویت سیاسی ایران)

زیرواحد یادگیری

چه رابطه‌ای میان جهان اجتماعی و نظام سیاسی آن وجود دارد؟

حیطه شناختی

مقدماتی

۵۳. رابطه نظام سیاسی با نظام‌های اجتماعی دیگر در یک جامعه

چگونه است؟

۱) مستقل از یکدیگر نیستند بلکه دارای رابطه تعاملی و متقابل با

یکدیگر هستند.

۲) در عین عمل کردن به‌طور مستقل از یکدیگر، برهم تأثیر می‌گذارند

و از هم تأثیر می‌پذیرند.

۳) مستقل از یکدیگر عمل می‌کنند و هیچ رابطه‌ای با هم ندارند.

۴) مستقل از هم عمل می‌کنند و دارای رابطه تناسب با یکدیگر هستند.

پاسخ

۱) نظام‌های اجتماعی در یک جامعه از یکدیگر مستقل نیستند و در

تعامل با هم قرار دارند، یعنی بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و از هم

تأثیر می‌پذیرند.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری
درس ۱۵: هویت ایرانی ۳ (هویت سیاسی
ایران)

زیر واحد یادگیری
چه رابطه‌ای میان جهان اجتماعی و نظام
سیاسی آن وجود دارد؟

حیطه شناختی
مقدماتی

۵۴ درستی یا نادرستی عبارتهای زیر به ترتیب در کدام گزینه
بیان شده است؟

الف) انسان به دلیل اینکه کارهای خود را با آگاهی و اراده
انجام می‌دهد، می‌تواند به فردی دارای اقتدار تبدیل شود.

ب) قدرت انسان نامحدود است، به گونه‌ای که قادر است همه
نیازهای خود را برآورده سازد.

ج) انسان برای تأمین همه نیازهای اولیه زندگی خود، به کمک
دیگران احتیاج دارد.

د) اگر انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده
دیگران تأثیر بگذارد و اراده و کار ارادی آنان را به خدمت
بگیرد، قدرت اجتماعی پیدا می‌شود.

۱) غ - ص - ص - ص

۲) غ - غ - غ - ص

۳) ص - ص - غ - غ

۴) غ - غ - ص - غ

پاسخ

۲) الف) نادرست؛ انسان به دلیل اینکه کارهای خود را با آگاهی و
اراده انجام می‌دهد، کنشگری قدرتمند است.

ب) نادرست؛ قدرت انسان محدود است، به گونه‌ای که قادر نیست
همه نیازهای خود را برآورده سازد.

ج) نادرست؛ انسان برای تأمین برخی نیازهای اولیه زندگی خود به
کمک دیگران احتیاج دارد.

د) درست

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری

درس ۱۶: هویت ایرانی ۴ (هویت جمعیتی و اقتصادی ایران)

زیرواحد یادگیری

جمعیت هر جامعه چه رابطه‌ای با هویت آن دارد؟

حیطه شناختی

مقدماتی

۵۵ به ترتیب جامعه‌ی مشترک، جامعه‌ای است که و جامعه‌ی فاسق، جامعه‌ای است که

- ۱) براساس عقاید و ارزش‌های باطل شکل می‌گیرد- اعضای آن عقاید و ارزش‌های حق را می‌شناسند، ولی به آن‌ها پایبند نیستند.
- ۲) اعضای آن عقاید و ارزش‌های حق را می‌شناسند، ولی به آن‌ها پایبند نیستند- براساس عقاید و ارزش‌های باطل شکل می‌گیرد.
- ۳) اعضای آن عاملان و حاملان فرهنگ حق نباشند- اعضای آن با پایبندی به فرهنگ حق، مروج آن فرهنگ نیستند.
- ۴) اعضای آن با پایبندی به فرهنگ حق، مروج آن فرهنگ نیستند- اعضای آن عاملان و حاملان فرهنگ حق نباشند.

پاسخ

۱) جامعه‌ی مشترک، جامعه‌ای است که براساس «عقاید و ارزش‌های باطل» شکل می‌گیرد و جامعه‌ی فاسق، جامعه‌ای است که «اعضای آن عقاید و ارزش‌های حق را می‌شناسند، ولی به آن‌ها پایبند نیستند.»

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری
درس ۱۶: هویت ایرانی ۴ (هویت جمعیتی و اقتصادی ایران)

زیرواحد یادگیری
منظور از هویت اقتصادی جامعه چیست؟

حیطه شناختی
پیشرفته

۵۶ نام هریک از مفاهیم زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- اقدام به نابودی یا حذف فیزیکی کل یا بخشی از جمعیت یک سرزمین
- چاره‌اندیشی به کمک مردم برای حل مشکلات جمعیتی
- مجموعه کنش‌ها، روابط و قواعدی که حول تولید و مصرف کالا صورت می‌گیرد.

۱) پاک‌سازی نسلی - نهاد سیاست - نهاد اقتصاد

۲) نسل‌کشی - سیاست‌های جمعیتی - نهاد اقتصاد

۳) نسل‌کشی - نهاد سیاست - کنش اقتصادی

۴) پاک‌سازی نسلی - تعامل سیاست با دیگر بخش‌ها - کنش اقتصادی

پاسخ

۲) قسمت اول در تمام گزینه‌ها درست است؛ زیرا پاک‌سازی نسلی همان نسل‌کشی است.

قسمت دوم اشاره به سیاست‌های جمعیتی دارد؛ زیرا هدف، کنترل جمعیت است که باید با کمک خود مردم صورت بگیرد.
قسمت سوم، نهاد اقتصادی مجموعه کنش‌ها، روابط و قواعد تولید و مصرف کالا را شامل می‌شود.

فیلم پاسخ

۵۷ هر یک از مفاهیم زیر، به ترتیب با چه موضوعی مرتبط است؟

- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی

- از کارکردهای قواعد اجتماعی

- پویایی نظام اجتماعی

۱ شناسایی نظم در کنار بی‌نظمی - تعیین جایگاه هر پدیده - نشان دادن

چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف

۲ ساختار اجتماعی - قابل پیش‌بینی ساختن کنش‌های انسان - تأثیرپذیری

بخش‌های مختلف نظام اجتماعی از یکدیگر

۳ یکسان‌انگاری قواعد اجتماعی - امکان‌پذیر ساختن همکاری با

دیگران - توانایی نظام اجتماعی در ایجاد تغییر در خود

۴ طبیعت‌انگاری جامعه - سامان دادن ارتباط انسان‌ها با یکدیگر -

توانایی نظام اجتماعی در ایجاد تغییر در محیط

پاسخ

۲ ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی، ساختار اجتماعی نامیده می‌شود.

قواعد اجتماعی:

الف) ارتباط ما با یکدیگر را سامان می‌دهند.

ب) کنش‌های ما را برای یکدیگر پیش‌بینی‌پذیر می‌سازند.

پ) امکان مشارکت تک‌تک ما در زندگی اجتماعی را فراهم می‌کنند.

منظور از پویایی نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر

یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند.

فیلم پاسخ

۵۸ به ترتیب «جامعه‌شناسان برای شناختن نظم دست به چه اقدامی

می‌زنند؟» و «نظم اجتماعی محصول چیست؟»

۱) کشف قواعد اجتماعی - ایستایی نظام اجتماعی

۲) کشف قواعد اجتماعی - قواعد اجتماعی

۳) آشنایی زدایی از امور مأنوس - قواعد پذیرفته شده برای زندگی

مشترک میان انسان‌ها

۴) آشنایی زدایی از امور آشنا - پویایی نظام اجتماعی

پاسخ

۳) جامعه‌شناسان برای شناختن نظم، از امور آشنا و مأنوس

آشنایی زدایی می‌کنند؛ یعنی از دید یک فرد غریبه به موضوعات

آشنا و روزمره اطراف خود نگاه می‌کنند و بدین ترتیب در کنار

بی‌نظمی، نظم را می‌شناسند.

نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با

هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.

فیلم پاسخ

۵۹ کدام گزینه به روش جامعه‌شناسی تبیینی اشاره دارد؟

- ۱ پیش‌بینی و کنترل
- ۲ حس و تجربه
- ۳ تفسیری و معنابخشی
- ۴ انتقادی و تجویزی

پاسخ

۲ روش جامعه‌شناسی تبیینی حس و تجربه (نگاه از بیرون) است.

نکته

پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی هدف جامعه‌شناسی تبیینی است.

فیلم پاسخ

۶۰ در کدام گزینه همه موارد از مصادیق اخلاق‌گریزی است؟

- ۱) کشتارهای جنگ‌های جهانی اول و دوم - آلودگی محیط زیست بر اثر فعالیت‌های صنعتی - تربیت و نگهداری حیوانات در سیرک
- ۲) قفس آهنین - فجایع انسانی هیروشیما و ناکازاکی - تربیت و نگهداری حیوانات در سیرک
- ۳) رابطه بین وضعیت تحصیلات و اعتیاد به اینترنت - تصویر انسان در فیلم عصر جدید - جشنواره‌های زیبایی
- ۴) قفس آهنین - فجایع انسانی هیروشیما و ناکازاکی - جشنواره فیلم فجر

پاسخ

۱) گزینه «۲»: قفس آهنین ❖ رکورد اراده‌ها

گزینه «۳»: رابطه بین وضعیت تحصیلات و اعتیاد به اینترنت ❖ افول معانی

تصویر انسان در فیلم عصر جدید ❖ افول معانی

جشنواره‌های زیبایی ❖ سقوط ارزش‌ها

گزینه «۴»: جشنواره فیلم فجر ❖ توجه به معنا

فیلم پاسخ

۶۱ کنش انسان را فقط با روش تجربی تحلیل کرد زیرا
اگرچه از ابزارهای مهم شناخت علمی هستند اما روش
تجربی

- ۱ می‌توان - عقل و وحی - امر عینی را بررسی می‌کند و کنش عینی نیست.
- ۲ نمی‌توان - عقل و وحی - با شرایط فعلی علم، توان این کار را ندارد.
- ۳ می‌توان - حس و تجربه - امکان اندازه‌گیری اثر کنش انسان را دارد.
- ۴ نمی‌توان - حس و تجربه - توان فهم معانی کنش انسان‌ها را ندارد.

پاسخ

۴ کنش انسان را نمی‌توان فقط با روش تجربی تحلیل کرد زیرا
اگرچه حس و تجربه از ابزارهای مهم شناخت علمی هستند اما روش
تجربی توان فهم معانی کنش انسان را ندارد.

فیلم پاسخ

۶۲. به ترتیب مصادیق هر یک از موارد زیر کدام است؟

- خشتِ بنای جامعه

- قفس آهنین وبر

- از پیامدهای نادیده گرفتن کنش اجتماعی

۱) نظم اجتماعی - نظم اجتماعی که آگاهی و خلاقیت انسان‌ها را نادیده

می‌گیرد - هدف‌زدایی

۲) ساختار اجتماعی - نظم اجتماعی که باعث سرکوب روحیهٔ خلاق

انسان‌ها در زمینهٔ فناوری می‌شود - ارزش‌زدایی

۳) پدیدهٔ اجتماعی - نظمی که منجر به انقلاب‌های اجتماعی و

شاهکارهای هنری نمی‌شود - معنازدایی

۴) کنش اجتماعی - نظمی که ظاهراً هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای

واقعی آنها دارد - افول معانی

پاسخ

۴) کنش اجتماعی خشتِ بنای جامعه است و تمامی پدیده‌های

اجتماعی خرد و کلان با کنش‌های اجتماعی پدید می‌آیند.

تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی به تدریج سبب می‌شود افراد

بدون آنکه بدانند این نظم برای تحقق چه ارزش‌ها و آرمان‌هایی

است، صرفاً آن را رعایت کنند. ماکس وبر از سلطهٔ چنین نظمی که

گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آنها دارد، به قفس

آهنین تعبیر می‌کند.

سه پیامد نادیده گرفتن کنش اجتماعی عبارتند از: سقوط ارزش‌ها،

رکود اراده‌ها و افول معانی

فیلم پاسخ

۶۳ وجود نظرات متفاوت در جامعه‌شناسی نشانه چیست؟

- ۱) نشانه سادگی پدیده‌های طبیعی و انسانی و روش متفاوت بررسی است.
- ۲) دلیلی بر تنوع اندیشه‌ها و ناقص بودن برداشت انسان‌ها از زندگی است.
- ۳) نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آنهاست.
- ۴) دلیلی بر پیچیدگی و تنوع روش‌های بررسی موضوع جامعه‌شناسی است.

پاسخ

- ۳) وجود نظرات متفاوت در جامعه‌شناسی نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آنهاست.

فیلم پاسخ

- ۶۴ به ترتیب چه شرایطی موجب پیدایش نتایج زیر می‌شود؟
- علاقه‌مندی جامعه‌شناسان به برجسته کردن شباهت‌های بدن انسان و جامعه
- پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آنها
- هویت‌زدایی از پدیده‌های اجتماعی
- ۱ استفاده علوم طبیعی از روش‌های تجربی - فعالیت و خلاقیت کنشگران - عدم توجه به تفاوت‌های ذهنی جوامع
 - ۲ وقوع انقلاب صنعتی در جوامع غربی - تفاوت‌های فردی و اجتماعی کنشگران - عدم فهم اهداف کنش
 - ۳ موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی - تنوع و تکثر معانی فرهنگی - نادیده گرفتن عمق و پیچیدگی پدیده‌های اجتماعی
 - ۴ داشتن نظم و قواعد خاص در جهان اجتماعی - تنوع و تکثر معانی ذهنی کنشگران - نادیده گرفتن وقوع پدیده‌های اجتماعی

پاسخ

- ۳ موفقیت‌های بی‌سابقه دانشمندان علوم طبیعی، برخی از جامعه‌شناسان را علاقه‌مند کرده بود که جامعه‌شناسی را هر چه بیشتر به علوم طبیعی نزدیک و شبیه نمایند.
- تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آنها می‌شود.
- برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده و قابل پیش‌بینی در رابطه با چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق آنها را نادیده می‌گیرند و در واقع از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هویت‌زدایی می‌کنند.

فیلم پاسخ

۶۵ جامعه‌شناسی تفسیری در تقابل با رویکرد به وجود آمد و بر این باور است که

- ۱) تبیینی - کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، عمل می‌کنند.
- ۲) تجربه‌گرا - کنشگران براساس علمی بودن یک امر دست به کنش می‌زنند.
- ۳) اثبات‌گرا - کنشگران براساس آگاهی از کنش، عمل می‌کنند.
- ۴) انتقادی - کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، عمل می‌کنند.

پاسخ

۱) رویکرد تفسیری در تقابل با «رویکرد تبیینی» بر این باور است که کنشگران بر اساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند.

فصل

درس ۵

واحد یادگیری

معنای زندگی

زیرواحد یادگیری

جامعه‌شناسی تفسیری

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۶۶ وضعیت عاطفی ناخوشایند حاصل از ناتوانی در حل مسئله را
..... می‌نامند که باعث می‌شود.

۱ فشار روانی - مشکلات عاطفی جدی

۲ ناکامی - پرخاشگری

۳ فشار روانی - روش تهاجمی

۴ ناکامی - مشکلات عاطفی جدی

پاسخ

۲

میدانید

وضعیت عاطفی ناخوشایند حاصل از ناتوانی در حل مسئله را ناکامی
می‌نامند که باعث پرخاشگری می‌شود.
بسیاری از افرادی که احساس شکست می‌کنند، مشکلات عاطفی
جدی ندارند بلکه مهارت‌های حل مسئله را نمی‌دانند. هر قدر
شهروندان یک جامعه از مهارت‌های حل مسئله آگاه باشند، احتمال
استفاده از روش‌های تهاجمی و پرخاشگری کمتر خواهد بود.

فیلم پاسخ

۶۷ معلم ریاضی در مورد آزمون نهایی به دانش‌آموزان توصیه‌های زیر را ارائه می‌کند. هر یک از این توصیه‌ها به ترتیب به کدام عامل و روش‌های حل مسئله اشاره دارد؟

الف) در صورت حل نشدن سؤال، جای آن را خالی گذاشته و انتهای آزمون دوباره به آن سؤال برگردید.

ب) در برخی از مسائل اثباتی، گاهی کافی است دو طرف معادله را ساده کنیم تا به یک عدد یکسان برسیم.

- ۱ نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی خاص - شروع از آخر
- ۲ نوع نگاه به مسئله - کاهش وضعیت موجود به مطلوب
- ۳ نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی خاص - کاهش وضعیت موجود به مطلوب
- ۴ نوع نگاه به مسئله - شروع از آخر

پاسخ

۱

میدانید

الف) ← اگر هنگام حل مسئله، قادر به ارائه راه‌حل فوری نبودید، نگران نباشید مدتی آن را کنار بگذارید و بعد دوباره تلاش کنید (نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی خاص)

ب) ← شروع از آخر بیشتر، در حل مسائل ریاضی کاربرد دارد. در این جا معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد با ساده کردن جواب به نقطه مشترک با سؤال برسند که همان روش شروع از آخر است.

فیلم پاسخ

۶۸ کدام عبارت در ارتباط با «روش‌های اکتشافی حل مسئله»،

نادرست است؟

- ۱ مبتنی بر حدس و شهود است.
- ۲ مغایر با نظر و احساس شخصی است.
- ۳ تابع دلایل منطقی نیست.
- ۴ دستیابی به راه‌حل مسئله را تضمین نمی‌کند.

پاسخ

۲ روش‌های اکتشافی عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی است و نه مغایر با آن.

فیلم پاسخ

۶۹ مسائل زیر به ترتیب از چه نوعی هستند؟

الف) حل جدول متقاطع

ب) حل برج هانوی

پ) افزایش انگیزه پیشرفت

- ۱) خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده - خوب تعریف نشده
- ۲) خوب تعریف شده - خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده
- ۳) خوب تعریف نشده - خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده
- ۴) خوب تعریف نشده - خوب تعریف نشده - خوب تعریف شده

پاسخ

۲

میدانید

شاخص‌های تقسیم مسئله‌ها به دو گروه خوب تعریف شده و خوب تعریف نشده:

- ۱- شناسایی موقعیت اولیه
- ۲- فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس
- ۳- تعریف دقیق هدف
- ۴- امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف

بدانید

جدول متقاطع و برج هانوی شاخص‌های مربوط به مسائل خوب تعریف شده را دارند، اما انگیزه پیشرفت، یک مسئله علوم انسانی است که جزء مسائل خوب تعریف نشده است.

فیلم پاسخ

۷۰. «عدم دستیابی فوری به هدف مشخص به دلیل موانع مشخص»

بیانگر کدام یک از گزینه‌های زیر است؟

- ۱ ویژگی مسئله
- ۲ اهمیت مسئله
- ۳ تعریف حل مسئله
- ۴ تعریف مسئله

پاسخ

۴

میدانید

تعریف مسئله ← عدم دستیابی فوری به یک هدف مشخص به دلیل موانع مشخص با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود.

فصل

درس ۵

واحد یادگیری

تفکر (۱) حل مسئله

زیرواحد یادگیری

حل مسئله و ویژگی‌های آن

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۷۱. «روش خرد کردن»، «کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت

مطلوب» و «شروع از آخر» به ترتیب مربوط به کدام گزینه است؟

۱) بازکردن رمز گاوصندوقی که رمز آن را فراموش کرده‌ایم - تقسیم برنامه مطالعاتی طولانی به دوره‌های مطالعاتی کوتاه‌تر - طراحی و ساخت خلاقانه یک ربات

۲) تهیه یک غذای جدید با خوردن آن غذا - حل معمای برج هانوی -

مهندسی معکوس ساخت یک خودرو از روی نمونه خارجی آن

۳) تقسیم برنامه مطالعاتی طولانی به دوره‌های مطالعاتی کوتاه‌تر - ارائه و بررسی همه راه‌حل‌های احتمالی - ساخت یک خودرو براساس طراحی صنعتی

۴) تقسیم یک هدف کلی آموزشی به اهداف کوچک‌تر و قابل دستیابی - حل پازل ۱۰۰۰ تکه‌ای - دوخت یک مانتو براساس مدل عرضه شده در فروشگاه

۴

میدانید

در روش خرد کردن مسئله ♦ یک مسئله بزرگ مانند یک هدف کلی آموزش به چندین هدف و راه‌حل کوچک تقسیم می‌شود تا به تدریج بتوان مسئله بزرگ‌تر را حل کرد یا به هدف اصلی و کلی دسترسی پیدا کرد.

- روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب ♦ در این حالت سعی می‌شود فاصله این دو وضعیت کاهش پیدا کند. در حل پازل هم در هر گام به شرایط مطلوب که تکمیل پازل هست، نزدیک می‌شویم تا در نهایت پازل کامل شود. (وضعیت مطلوب)

- شروع از آخر ♦ فرایندی است که طی آن یک کالای تولید شده به اجزای سازنده آن تجزیه می‌شود تا چگونگی یا طراحی اولیه آن کالا کشف شود. این روش دقیقاً عکس مسیر تولید است.

فیلم پاسخ

۷۲. وقتی سماجت بر حل مسئله را برای مدت کوتاه نادیده می‌گیریم،

تأثیر کدام عامل بر توانایی حل مسئله را مورد توجه قرار داده‌ایم؟

۱) نوع بازنمایی

۲) اثر نهفتگی

۳) انتقال

۴) آماده‌سازی

پاسخ

۲

میدانید

نکته کلیدی که در این سؤال باید به آن توجه داشته باشیم، عبارت

«نادیده گرفتن حل مسئله» است که به اثر نهفتگی اشاره دارد.

وقتی سماجت بر حل مسئله برای مدت زمانی نادیده گرفته می‌شود،

عواملی که مانع حل آن مسئله هستند فراموش می‌شود، در نتیجه با

مراجعه مجدد و نبود عواملی که مانع حل مسئله می‌شدند، حل

مسئله محقق می‌شود. به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت

زمانی مشخص ← اثر نهفتگی می‌گویند.

فیلم پاسخ

۷۳. «ریحانه علاقه‌مند است که در رشتهٔ دومیدانی به مقام قهرمانی برسد. او با کمک مربی خود مرحله به مرحله تلاش می‌کند تا به هدف برسد. او تصمیم دارد یک روش جدید در تمرینات خود پیاده کند و روش قبلی را بهبود دهد و اصلاح کند.»
ریحانه در کدام یک از مراحل حل مسئله قرار دارد؟

- ۱) انتخاب راه‌حل جایگزین
- ۲) ارزیابی راه‌حل
- ۳) به کارگیری راه‌حل مناسب
- ۴) بازبینی و اصلاح راه‌حل

پاسخ

۴

میدانید

بازبینی و اصلاح راه‌حل به این معنا است که فرد روش‌های قبلی را بهبود می‌بخشد و یا اصلاح می‌کند.

نکته

- مراحل حل مسئله:
- تشخیص مسئله
 - به کارگیری راه‌حل مناسب
 - ارزیابی راه‌حل
 - بازبینی و اصلاح راه‌حل
 - انتخاب راه‌حل‌های جایگزین

فصل

درس ۵

واحد یادگیری

تفکر (۱) حل مسئله

زیرواحد یادگیری

انواع مسئله و مراحل حل آن

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۷۴. امین با در نظر گرفتن توانایی‌ها و همه امکاناتی که دارد سعی می‌کند رشته مناسبی را برای ادامه تحصیل انتخاب کند. تلاش او برای انتخاب رشته تحصیلی، به کدام فرایند اشاره دارد؟

- ۱ ادراک
- ۲ توجه
- ۳ حافظه
- ۴ تفکر

پاسخ

۴

میدانید

انتخاب رشته تحصیلی، تلاشی است برای حل مسئله که مربوط به فرایند تفکر است.

این که افراد اطلاعات حافظه را کنار هم قرار می‌دهند، تفسیر می‌کنند، قضاوت می‌کنند، مسئله حل می‌کنند و در نهایت تصمیم می‌گیرند؛ به مجموعه این فعالیت‌ها، تفکر گفته می‌شود.

فیلم پاسخ

۷۵. به ترتیب مهم‌ترین عامل مؤثر بر ناتوانی در حل مسئله‌های

«هشت سکه»، «نه نقطه» و «دو طناب» چه می‌باشد؟

- ۱ اثر انتقال - نوع نگاه به مسئله - اثر انتقال
- ۲ عدم اثر نهفتگی - عدم اثر انتقال - نوع نگاه به مسئله
- ۳ اثر منفی انتقال - تجربه گذشته - اثر نهفتگی
- ۴ اثر نهفتگی - نوع نگاه به مسئله - اثر انتقال

پاسخ

۱

میدانید

مسئله «هشت سکه» و «دو طناب» به اثر انتقال اشاره می‌کنند و این نکته که اثر تجربه گذشته، همیشه آسان کردن راه‌حل نیست، اما مسئله «نه نقطه» دلالت بر اهمیت نوع نگاه به مسئله را دارد. به عبارتی راه خروج از بن‌بست با تغییر نگاه فرد و تغییر بازنمایی مسئله امکان‌پذیر است.

فیلم پاسخ

۷۶. کدام مورد باعث می‌شود درک ما از مسئله ناقص باشد؟

- ۱) روشن نبودن موقعیت فعلی
- ۲) مشخص نبودن هدف
- ۳) تحت کنترل نبودن مسئله
- ۴) محدود بودن توانمندی انسان

پاسخ

۲

میدانید

برای پاسخ‌گویی به این سؤال ابتدا باید تعریف مسئله را بدانیم: «عدم دستیابی فوری به یک هدف مشخص به دلیل موانع مشخص با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود.»

زمانی احساس مسئله می‌کنیم که بدانیم هدف چیست. وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود. یکی از دلایل این‌که برخی از افراد راه‌حل مسئله را نمی‌دانند، این است که هدف را به صراحت تعریف نکرده‌اند.

فصل

درس ۵

واحد یادگیری

تفکر (۱) حل مسئله

زیرواحد یادگیری

حل مسئله و ویژگی‌های آن

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۷۷. ساخت محکم‌ترین بناها در کشورهای زلزله‌خیز، نشانگر چیست؟

- ۱) تبدیل مسئله به فرصتی برای پیشرفت
- ۲) تبدیل مسئله به تهدیدی برای بقای نوع بشر
- ۳) تبعیت حل مسئله از فرایندهای ناآگاه
- ۴) نقش یادگیری در یادآوری موضوعات دیگر

پاسخ

۱

میدانید

انسان‌ها می‌کوشند با استفاده از روش‌های درست، مسائل را حل کنند؛ در نتیجه، مسئله به جای تهدید، به یک موضوع خوشایند و فرصتی برای پیشرفت تبدیل می‌شود.

بدانید

زلزله موجب تخریب بناها می‌شود و وقتی برای حل این مسئله بناهای محکم‌تر و مقاوم‌تری در مقابل زلزله ساخته می‌شود، نشانگر تبدیل مسئله (تخریب بناها در اثر زلزله) به فرصتی برای پیشرفت (پیشرفت در صنعت ساختمان‌سازی) است.

فیلم پاسخ

۷۸. علت ارزشمندی اطلاعات حافظه چیست؟

- ۱) بازیابی اطلاعات ذخیره شده
- ۲) شکل‌گیری حافظه قوی
- ۳) نقش اطلاعات در شکل‌گیری تفکر
- ۴) ثبت اطلاعات تجربه شده در زندگی

۳

میدانید

اطلاعات حافظه به این دلیل ارزشمند است که می‌تواند تفکر ما را بسازد. هرچه اطلاعات بیشتری در حافظه داشته باشیم، برای تفکر آمادگی بیشتری خواهیم داشت.

نکته

داشتن حافظه قوی، به خودی خود ارزشمند نیست، بلکه باید بتواند تفکر ما را بسازد، پس گزینه «۲» را نمی‌توانیم به عنوان پاسخ این سؤال بپذیریم. گزینه‌های «۱» و «۴» را نیز به همین دلیل رد می‌کنیم.

فصل

درس ۵

واحد یادگیری

تفکر (۱) حل مسئله

زیرواحد یادگیری

حل مسئله و ویژگی‌های آن

حیطه شناختی

مقدماتی

پاسخ

فیلم پاسخ

۷۹. استفاده از قواعد بازی برای حل مسئله در شطرنج بیانگر چه

موضوعی است؟

۱) هدف از تمرین‌های مختلف آموزشی صرفاً دستیابی به راه‌حل آن

مسئله خاص است.

۲) به کارگیری یادگیری‌های قبلی در حل یک مسئله «خوب تعریف

نشده» که ابهامات زیادی دارد.

۳) تبدیل مسئله خوب تعریف نشده به خوب تعریف شده

۴) یادگیری حاصل از حل مسئله در مقایسه با سایر یادگیری‌ها قابل

تعمیم است.

پاسخ

۴

میدانید

هدف از حل مسئله این است که به اصول و قوانینی دست یابیم که

در موقعیت‌های دیگر هم قابل استفاده باشد؛ به همین دلیل است که

یادگیری حاصل از حل مسئله در مقایسه با سایر یادگیری‌ها قابل

تعمیم است.

نکته

در واقع حل مسئله فرایندی است که بتوان به وسیله آن راه‌حل

مناسبی برای مشکل پیدا کرد، بنابراین یکی از هدف‌های مهم نظام

تعلیم و تربیت، پرورش افرادی است که بتوانند بر مسائل و

مشکلات خود در زندگی روزمره غلبه کنند.

این امر مهم میسر نمی‌شود جز با دستیابی به اصول و قوانینی که در

موقعیت‌های دیگر هم قابل استفاده و تعمیم باشند.

فیلم پاسخ

۸۰. اولین گام در حل یک مسئله چیست؟

① ارزیابی روش‌های مناسب

② ارزیابی راه‌حل

③ تشخیص دقیق

④ ارزیابی موقعیت

③ تشخیص دقیق مسئله اولین گام حل آن است.

پاسخ

فیلم پاسخ

۸۱. عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجُمَةِ:

«تُمْنَحُ جَائِزَةُ نُوْبَلٍ فِي كُلِّ سَنَةٍ إِلَى مَنْ يُفِيدُ الْبَشَرِيَّةَ فِي مَجَالَاتٍ مُحَدَّدَةٍ.»

- ۱) همه ساله جایزه نوبل به کسی داده می‌شود که بشریت از آن در زمینه مشخص سود می‌برد.
- ۲) جایزه نوبل در هر سال داده می‌شود به کسی که در زمینه‌های مشخص به بشریت سود برساند.
- ۳) همه ساله جایزه نوبل تنها داده می‌شود به کسی که بتواند در زمینه‌های مشخص به بشریت سود برساند.
- ۴) جایزه نوبل در هر سال داده می‌شود به کسی که در زمینه‌های مشخص بشریت از آن سود می‌برد.

پاسخ

۲) در گزینه «۱» (همه ساله ... زمینه مشخص سود می‌برد) / در گزینه «۳» (تنها ... بتواند ...) / در گزینه «۴» (سود می‌برد) موارد نادرست هستند.

نکته

کل + اسم نکره = هر + اسم نکره

کل + اسم معرفه = همه + اسم معرفه

پدائید

أفاد: سود رساند (ثلاثی مزید باب افعال)

فیلم پاسخ

۸۲. عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجُمَةِ:

«عندما راح الولد نحو والده سَلَّمَ عَلَيْهِ فَقَبَّلَهُ الْأَبُ وَلَكِنْ لَمْ يُجْلِسْهُ عِنْدَهُ!»:

۱) آنگاه که پسر به سوی پدرش برگشت، به پدر سلام کرد و او را بوسید، اما او را نزد خود ننشاند!

۲) آنگاه که پسر به سوی پدر خود رفت، پدر به او سلام کرد و او را بوسید، اما کنارش ننشست!

۳) وقتی فرزند به سوی پدرش رفت، به او سلام کرد، پس پدر، او را بوسید، اما او را کنار خود ننشاند!

۴) وقتی فرزند به سوی پدرش رفت به او سلام کرد، پس پدرش، او را بوسید، اما نزد او ننشست!

۳. بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (برگشت ...)، در گزینه «۲» (پدر به او سلام کرد ...) و در گزینه «۴» (پدرش ... نزد او ننشست) موارد نادرست هستند.

نکته

جَلَسَ: نشست / أَجْلَسَ: نشاند

۸۳. عَيْن الصَّحِيح فِي التَّرْجُمَةِ:

«إِنَّ الْعُلَمَاءَ يُؤَكِّدُونَ أَنَّ الدَّلَافِينَ تُغْنِي وَ تَبْكِي وَ تَصْفِرُ وَ تَضْحَكُ
وَ وَزْنَهَا ضِعْفًا وَزْنِ الْإِنْسَانِ!»:

- ۱ قطعاً دانشمندان تأکید کرده‌اند که دلفین‌ها آواز می‌خوانند، گریه و ناله می‌کنند، می‌خندند و وزنشان دو برابر وزن انسان است!
- ۲ دانشمندان تأکید می‌کنند که دلفین‌ها ناله می‌کنند، گریه می‌کنند، جیغ می‌زنند، می‌خندند و وزن آن‌ها برابر با وزن انسان است!
- ۳ تأکید می‌کنند دانشمندان بر این که دلفین آواز می‌خواند، گریه می‌کند، سوت می‌زند، می‌خندد و وزنش تقریباً با وزن انسان برابر است!
- ۴ دانشمندان تأکید می‌کنند که دلفین‌ها آواز می‌خوانند، گریه می‌کنند، سوت می‌زنند، می‌خندند و وزن آن‌ها دو برابر وزن انسان است!

پاسخ

- ۴ در گزینه «۱» (تأکید کرده‌اند، ناله)، در گزینه «۲» (ناله می‌کنند ... جیغ می‌زنند. برابر با وزن انسان است) و در گزینه «۳» (دلفین ... تقریباً با وزن انسان برابر است) موارد نادرست می‌باشند.

۸۴. عَيْن التَّرْجَمَةِ الصَّحِيحَةُ:

«يُصْنَعُ مِنَ النَّفْطِ الْمَطَّاطُ وَالْعَطُورُ وَالْأَدْوِيَةُ وَمِيدَاتُ الْحَشْرَاتِ وَ
مَوَادِّ التَّجْمِيلِ وَ مَعْجُونُ الْأَسْنَانِ وَالسَّمَادُ الْكِيمِيَاوِي!»:

- ۱ ساخته می‌شود از نفت پلاستیک، عطرها، ادویه‌ها، حشره‌کش، موادّ آرایشی، خمیردندان و کود شیمیایی!
- ۲ کائوچو، عطرها، داروها، حشره‌کش‌ها، موادّ آرایشی، خمیردندان و کود شیمیایی از نفت ساخته می‌شود!
- ۳ پلاستیک، عطرها، ادویه‌ها، حشره‌کش‌ها، موادّ آرایشی، خمیردندان و کودهای شیمیایی از نفت ساخته می‌شود!
- ۴ از نفت ساخته شده‌اند؛ کائوچو، عطرها، داروها، حشره‌کش، موادّ آرایشی، خمیردندان و کودهای شیمیایی!

پاسخ

۲. بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (ادویه‌ها، حشره‌کش)، در گزینه «۳» (ادویه‌ها، کودهای شیمیایی) و در گزینه «۴» (ساخته شده‌اند، حشره‌کش، کودهای شیمیایی) موارد نادرست می‌باشند.

فیلم پاسخ

۸۵ عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجُمَةِ:

«مَا مِنْ رَجُلٍ يَغْرِسُ غَرْسًا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ قَدْرَ مَا يَخْرُجُ
مِنْ ثَمَرِ ذَلِكَ الْغَرْسِ!»

۱) کسی نیست که نهال بکارد مگر اینکه خدا به اندازه آنچه از ثمر آن
درخت بیرون آمد، برایش پاداش بنویسد!

۲) هیچ مردی نیست که نهالی را بکارد جز اینکه پروردگار برای او
پاداشی به مقدار میوه‌های آن درخت که خارج می‌شود، ننویسد!

۳) هیچ کسی نیست که نهالی را بکارد، مگر اینکه خدا به اندازه آنچه از
ثمر آن نهال بیرون می‌آید، برایش پاداش بنویسد!

۴) هیچ مردی نیست که نهالی را بکارد جز اینکه خداوند می‌نویسد
برای او پاداشی به مقدار میوه‌ای که از آن خارج می‌شود!

پاسخ

۳) بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (نهال ...)، گزینه «۲» (میوه‌های آن درخت ...) و در
گزینه «۴» (خداوند می‌نویسد ...) موارد نادرست هستند.

فیلم پاسخ

۴۶ عَيْنِ الْخَطَأِ فِي التَّرْجُمَةِ:

- ۱ وَصَلَ الْمَسَافِرَانِ إِلَى الْمَطَارِ مُتَأَخِّرِينَ وَ رَكِبَا الطَّائِرَةَ: مسافران دیر به فرودگاه رسیدند و سوار هواپیما شدند!
- ۲ تَجْتَهِدُ الطَّالِبَةُ فِي أَدَاءِ وَاجِبِهَا رَاضِيَةً وَ تُسَاعِدُهَا أُمُّهَا: دانش‌آموز در انجام تکلیفش با خشنودی تلاش می‌کند و به مادرش کمک می‌کند!
- ۳ يُشَجِّعُ الْمُتَفَرِّجُونَ فَرِيقَهُمُ الْفَائِزَ فَرَحِينَ: تماشاگران با خوشحالی تیم برنده خود را تشویق می‌کنند!
- ۴ هَاتَانِ طَالِبَتَانِ تَقْرَأَانِ دَرُوسَهُمَا مُجِدَّتَيْنِ: این‌ها، دو دانش‌آموزی هستند که با جدیت درس‌هایشان را می‌خوانند!

پاسخ

- ۲ در این عبارت «به مادرش کمک می‌کند» نادرست است. صورت صحیح: «مادرش به او کمک می‌کند!»

فصل

الدرس الثاني

واحد یادگیری

الدرس الثاني (از ابتدای إعلموا تا پایان درس)

زیرواحد یادگیری

ترجمه و تعریب

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۸۷. عین التعریب الصّحیح:

«دوستم مرا به خواندن کتابی درباره راه‌های تقویت حافظه

نصیحت کرد!»

- ۱) صديقي نصحي براءة كتاب حول طُرُق تقوية الذاكرة!
- ۲) نصّحني صديقي براءة كتاب حول طُرُق تقوية الذاكرة!
- ۳) نصّحني صديقي براءة كتاب حول طُرُق تقوية الذاكرة!
- ۴) صديقي نصحني براءة الكتاب حول طُرُق التقوية الذاكرة!

پاسخ

۲. بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (نصحي)، در گزینه «۳» (صديقي) و در گزینه «۴» (الكتاب، التقوية) نادرست هستند.

نکته

وقتی فعلی به ضمیر «ی» متصل می‌شود، نون وقایه بین فعل و ضمیر واقع می‌شود.

فیلم پاسخ

۸۸ «العالم بلا عمل كالشجر بلا ثمر.» عین الصّحیح فی المفهوم:

① نوشدارو پس از مرگ سهراب!

② ز گهواره تا گور دانش بجوی!

③ علم چندان که بیش تر خوانی

چون عمل در تو نیست، نادانی

④ درخت تو گر بار دانش بگیرد

به زیر آوری چرخ نیلوفری را

پاسخ

③ ترجمه عبارت: «دانشمند بدون عمل هم چون درخت بی میوه

است.» که دقیقاً با بیت گزینه «۳» هم مفهوم است.

فیلم پاسخ

۸۹

إِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

يَتَغَذَّى العنكبوت بصورة أساسية على الحشرات بعد اصطيادها (صيدها) بشبكة قوية يصنعها. فلماذا بعض العناكب تقوم بصنع شبكة يكفي حجمها لمرور عنكبوت واحد فقط، وتُعلّق هذه الشبّكة على الأغصان أو تُلقَى (انداخته می شود) في انشاقات (شکافها) الأرض. فيبقى العنكبوت منتظراً في أحد أطرافها و عند عبور الطّعمة تسقط فيها غافلة، فيندفع (يذهب) العنكبوت في داخل الشبّكة ليقبض على الصّيد، ثمّ يقوم بترميمها و إصلاحها لانتظار فريسة (صيد) أخرى! و بعض العناكب تمتلك غدداً سامّة قاتلة يستعملها العنكبوت في معاركه أمام أعدائه! لماذا يصنع العنكبوت شبكته صغيرة؟: يصنعها صغيرة حتى

۱ لا تدخل فيها الحشرات الصغيرة!

۲ يسترخ العنكبوت فيها بسهولة!

۳ يُعلّقها على الأغصان و الأشجار!

۴ يعبر منها عنكبوت واحد!

پاسخ

۴ ترجمه متن:

عنكبوت اساساً از حشرات تغذیه می کند، بعد از شکار آنها با تار محکمی که آن را می سازد! به همین دلیل برخی عنكبوتها اقدام به ساختن تاری می کنند که حجمش فقط برای عبور یک عنكبوت کافی است؛ این تار بر شاخه ها آویزان می شود یا در شکاف های زمین انداخته می شود، و عنكبوت در یکی از سمت های آن منتظر می ماند و هنگام عبور طعمه، نادانسته در آن می افتد، و عنكبوت داخل تار می رود تا شکار را بگیرد سپس به ترمیم و اصلاح آن (تار) می پردازد برای انتظار شکاری دیگر! بعضی عنكبوتها غده های سمی و کشنده ای دارند که عنكبوت در درگیری هایش در برابر دشمنان خود آن ها را به کار می گیرد!

چرا عنكبوت تارش را کوچک می سازد؟ آن را کوچک می سازد تا

گزینه « ۱ »: در آن حشرات کوچک داخل نشوند!

فیلم پاسخ

گزینه «۲»: عنكبوت به آسانی در آن استراحت کند!
گزینه «۳»: آن را بر شاخه‌ها و درخت‌ها آویزان کند!
گزینه «۴»: از آن یک عنكبوت عبور کند!

زبان عربی

فصل

الدرس السابع

واحد یادگیری

صناعة النُفط / الفعل المجهول / مع مسؤول

استقبال الفندق

زیرواحد یادگیری

درک مطلب

حیطه شناختی

پیشرفته

۹۰. اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

يَتَغَذَّى العَنْكَبُوتُ بِصُورَةٍ أَسَاسِيَّةٍ عَلَى الحَشْرَاتِ بَعْدَ اصْطِيَادِهَا (صَيْدِهَا) بِشَبْكَةٍ قَوِيَّةٍ يَصْنَعُهَا. فَلِهَذَا بَعْضُ العَنَاكِبِ تَقُومُ بِصُنْعِ شَبْكَةٍ يَكْفِي حَجْمَهَا لِمَرُورِ عَنْكَبُوتٍ وَاحِدٍ فَقَطْ، وَتُعَلِّقُ هَذِهِ الشَّبْكَةَ عَلَى الأَغْصَانِ أَوْ تُلْقَى (انْدَاخْتَهُ مِى شُود) فِى انْشِقَاقَاتِ (شَكَافِهَا) الأَرْضِ. فِىبَقَى العَنْكَبُوتُ مُنْتَظِرًا فِى أَحَدِ أَطْرَافِهَا وَ عِنْدَ عُبُورِ الطَّعْمَةِ تَسْقُطُ فِيهَا غَافِلَةً، فَيَنْدَفِعُ (يَذْهَبُ) العَنْكَبُوتُ فِى دَاخِلِ الشَّبْكَةِ لِيَقْبِضَ عَلَى الصَّيْدِ، ثُمَّ يَقُومُ بِتَرْمِيمِهَا وَ إِصْلَاحِهَا لِانْتِظَارِ فَرِيْسَةِ (صَيْدٍ) أُخْرَى! وَ بَعْضُ العَنَاكِبِ تَمْتَلِكُ غَدْدًا سَامَّةً قَاتِلَةً يَسْتَعْمِلُهَا العَنْكَبُوتُ فِى مَعَارِكِهِ أَمَامَ أَعْدَائِهِ!

عَيِّنِ الصَّحِيْحَ:

- ۱) لا إِمْكَانَ لِصَيْدِ الحَشْرَاتِ إِلاَّ عَن طَرِيقِ الشَّبَكَاتِ!
- ۲) العَنْكَبُوتُ كَمَا يَصِيْدُ يُصَادُ وَ هَذَا أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ!
- ۳) يَنْتَظِرُ العَنْكَبُوتُ دَاخِلَ الشَّبْكَةِ لِمَجِيءِ الصَّيْدِ!
- ۴) إِذَا دَخَلَ الصَّيْدُ الشَّبْكَةَ فَلَا شَيْءَ آخَرَ يَقْدِرُ أَنْ يَدْخُلَ فِيهَا أَبَدًا!

پاسخ

۲) ترجمه متن:

عَنْكَبُوتُ اسَاسًا أَز حَشْرَاتٍ تَغْذِيهِ مِى كَنْد، بَعْدَ أَز شَكَارِ أَنِهَا بَا تَارِ مُحْكَمِي كِه أَن رَا مِى سَازْد! بِه هَمِين دَلِيلِ بَرُخِي عَنْكَبُوتِهَا اِقْدَامِ بِه سَاخْتِنِ تَارِي مِى كَنْنِد كِه حَجْمِشِ فَقَطْ بَرَاىِ عُبُورِ يَكِ عَنْكَبُوتِ كَافِيِ اسْت؛ اَيْنِ تَارِ بَرِ شَاخِهَا أَوِيْزَانِ مِى شُودِ يَا دَرِ شَكَافِهَاىِ زَمِينِ اِنْدَاخْتِه مِى شُود، وَ عَنْكَبُوتِ دَرِ يَكِيِ أَزِ سَمْتِهَاىِ أَنِ مُنْتَظَرِ مِى مَانِدِ وَ هَنْگَامِ عُبُورِ طَعْمِه، نَادَانِسْتِه دَرِ أَنِ مِى اِفْتَدِ، وَ عَنْكَبُوتِ دَاخِلِ تَارِ مِى رُودِ تَا شَكَارِ رَا بَغِيْرِدِ سِپَسِ بِه تَرْمِيمِ وَ اِصْلَاحِ أَنِ (تَارِ) مِى پَرْدَازِدِ بَرَاىِ اِنْتِظَارِ شَكَارِيِ دِيْگَر! بَعْضِيِ عَنْكَبُوتِهَا غَدَّةَهاىِ سَمِّيِ وَ كَشْنْدِهَاىِ دَارَنْد كِه عَنْكَبُوتِ دَرِ دَرِگِيْرِيِهاىِشِ دَرِ بَرَاِبَرِ دَشْمَنَانِ خُودِ أَنِها رَا بِه كَارِ مِى گِيْرِد!

صَحِيْحِ رَا مَشْخَصْ كُن:

۱) هِيْجِ اِمْكَانِيِ بَرَاىِ شَكَارِ حَشْرَاتِ نِيْسْت، مِگَرِ بِه وَسِيْلَةِ تَارِها!

فیلم پاسخ

- ۲) عنكبوت هم‌چنان که شکار می‌کند، خودش شکار می‌شود و این امری طبیعی است!
- ۳) عنكبوت برای آمدن شکار، داخل تار منتظر می‌ماند!
- ۴) هنگامی که شکار وارد تار می‌شود، هیچ‌چیز دیگری هرگز نمی‌تواند داخل آن شود!

زبان عربی

فصل

الدرس السابع

واحد یادگیری

صناعة النُفط / الفعل المجهول / مع مسؤول

استقبال الفندق

زیرواحد یادگیری

درک مطلب

حیطه شناختی

پیشرفته

۹۱. اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

يَتَغَذَّى العنكبوت بصورة أساسية على الحشرات بعد اصطيادها (صيدها) بشبكة قوية يصنعها. فلماذا بعض العناكب تقوم بصنع شبكة يكفي حجمها لمرور عنكبوت واحد فقط، وتُعلّق هذه الشبّكة على الأغصان أو تُلقَى (انداخته می شود) في انشاقات (شکافها) الأرض. فيبقى العنكبوت منتظراً في أحد أطرافها و عند عبور الطّعمة تسقط فيها غافلة، فيندفع (يذهب) العنكبوت في داخل الشبّكة ليقبض على الصّيد، ثمّ يقوم بترميمها وإصلاحها لانتظار فريسة (صيد) أخرى! وبعض العناكب تمتلك غدداً سامّة قاتلة يستعملها العنكبوت في معاركه أمام أعدائه!

لماذا تُعلّق الشبّكة على الأغصان أو تُلقَى في انشاقات الأرض؟

۱) حتّى لا يرى العنكبوت صيده فيقبضه و يأكله!

۲) لأنّ العنكبوت يعيش بين الأشجار و النباتات فقط!

۳) حتّى لا يشعر الصّيد بأنّه اقترب إلى منطقة الخطر!

۴) لأنّ العنكبوت يريد إخفاءها عن عيون أعدائه!

پاسخ

۳) ترجمة متن:

عنكبوت اساساً از حشرات تغذیه می کند، بعد از شکار آنها با تار محکمی که آن را می سازد! به همین دلیل برخی عنكبوتها اقدام به ساختن تاری می کنند که حجمش فقط برای عبور یک عنكبوت کافی است؛ این تار بر شاخه ها آویزان می شود یا در شکاف های زمین انداخته می شود، و عنكبوت در یکی از سمت های آن منتظر می ماند و هنگام عبور طعمه، نادانسته در آن می افتد، و عنكبوت داخل تار می رود تا شکار را بگیرد سپس به ترمیم و اصلاح آن (تار) می پردازد برای انتظار شکاری دیگر! بعضی عنكبوتها غده های سمی و کشنده ای دارند که عنكبوت در درگیری هایش در برابر دشمنان خود آن ها را به کار می گیرد!

چرا تار بر شاخه ها آویزان می شود و یا در شکاف های زمین انداخته می شود؟

فیلم پاسخ

گزینه «۱»: تا این که عنكبوت شكارش را نبیند و آن را بگیرد و بخورد!
گزینه «۲»: زیرا عنكبوت فقط میان درختان و گیاهان زندگی می کند!
گزینه «۳»: تا شكار حس نکند که به منطقه خطر نزدیک شده است!
گزینه «۴»: زیرا عنكبوت می خواهد آن را از چشم های دشمنانش مخفی کند!

زبان عربی

فصل

الدرس السابع

واحد یادگیری

صناعة النُفط / الفعل المجهول / مع مسؤول

استقبال الفندق

زیرواحد یادگیری

درک مطلب

حیطه شناختی

پیشرفته

۹۲

إِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

يَتَغَذَّى العنكبوت بصورة أساسية على الحشرات بعد اصطيادها (صيدها) بشبكة قوية يصنعها. فلماذا بعض العناكب تقوم بصنع شبكة يكفي حجمها لمرور عنكبوت واحد فقط، وتُعلّق هذه الشبّكة على الأغصان أو تُلقَى (انداخته می شود) في انشاقات (شکافها) الأرض. فيبقى العنكبوت منتظراً في أحد أطرافها و عند عبور الطّعمة تسقط فيها غافلة، فيندفع (يذهب) العنكبوت في داخل الشبّكة ليقبض على الصّيد، ثمّ يقوم بترميمها و إصلاحها لانتظار فريسة (صيد) أخرى! و بعض العناكب تمتلك غدداً سامّة قاتلة يستعملها العنكبوت في معاركه أمام أعدائه!

عَيِّن الخُطأَ في الإعراب و التحليل الصرفي:

- ۱ تسقط: فعل مضارع - للغائب - معلوم - مجرد ثلاثي (له ثلاثة حروف أصليّة) / الجملة فعليّة
- ۲ يَسْتَعْمِلُ: فعل مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي (له ثلاثة حروف زائدة) / فعل و فاعله «العنكبوت»، الجملة فعليّة
- ۳ يَنْدَفِعُ: فعل مضارع - للغائب - معلوم (ليس مجهولاً) - مزيد ثلاثي (مصدره «اندفاع» على وزن «إنفعال»)
- ۴ تُعَلِّقُ: فعل مضارع - للغائب - مجهول - مزيد ثلاثي (مصدره «تعلّق» على وزن «تفعل») / فعل و فاعله محذوف

۴ ترجمه متن:

عنكبوت اساساً از حشرات تغذیه می کند، بعد از شکار آنها با تار محکمی که آن را می سازد! به همین دلیل برخی عنکبوت ها اقدام به ساختن تاری می کنند که حجمش فقط برای عبور یک عنکبوت کافی است؛ این تار بر شاخه ها آویزان می شود یا در شکاف های زمین انداخته می شود، و عنکبوت در یکی از سمت های آن منتظر می ماند و هنگام عبور طعمه، نادانسته در آن می افتد، و عنکبوت داخل تار می رود تا شکار را بگیرد سپس به ترمیم و اصلاح آن (تار) می پردازد برای انتظار شکاری دیگر! بعضی عنکبوت ها غده های سمی و

فیلم پاسخ

کشنده‌ای دارند که عنکبوت در درگیری‌هایش در برابر دشمنان خود
آن‌ها را به کار می‌گیرد!
در گزینه «۴»، تَعَلَّقُ: فعل مجهول ← از «عَلَّقَ، يُعَلِّقُ، تَعْلِيقٌ» پس
«تَعَلَّقُ» نادرست است.

زبان عربی

فصل

الدرس السابع

واحد یادگیری

صناعة النُّفْط / الفعل المجهول / مع مسؤول

استقبال الفندق

زیرواحد یادگیری

اعراب و تحلیل صرفی

حیطه شناختی

پیشرفته

۹۳. عَيِّنِ الخَطَأَ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الحُرُوفِ:

- ① بَعْدَ اخْتِرَاعِ الدِّيْنَامِيْتِ، إِزْدَادَتِ الحُرُوبُ وَ كَثُرَتْ وَسَائِلُ القَتْلِ وَ التَّخْرِيْبِ!
- ② أَقْبَلَ عَلَى شِرَاءِ الدِّيْنَامِيْتِ رُؤَسَاءُ شَرَكَاتِ البِنَاءِ وَ القُوَّاتُ المُسَلَّحَةُ!
- ③ قَامَ أَلْفِرْدٌ يَنْشَأُ عَشْرَاتِ المَصَانِعِ وَ المَعَامِلِ فِي عِشْرِينَ دَوْلَةً.
- ④ الَّذِينَ حَصَلُوا عَلَى جَوَائِزِ نوبَلٍ خِلَالَ السَّنَوَاتِ المَاضِيَةِ كَانُوا أَهْلًا لِذَلِكَ!

پاسخ

② «أَقْبَلَ»، «المُسَلَّحَةُ» شكل صحيح حركت كلمات هستند.

فیلم پاسخ

۹۴. عین عبارة ما جاءَ فيها الفاعل:

- ۱ (و إذا قرئ القرآن فاستمعوا له)
- ۲ (ستكتب شهاداتهم و يسألون)
- ۳ (علم أن من النفط يصنع المطاط!)
- ۴ (تنقل الناقلات مشتقات النفط!)

پاسخ

۲ در این عبارت هر دو فعل مجهول هستند لذا دارای فاعل نیستند ولی در گزینه «۱» (استمعوا)، در گزینه «۳» (اعلم) و در گزینه «۴» (تنقل) فعل معلوم هستند بنابراین دارای فاعل می باشند.

بدانید

فعل مجهول به فعلی گفته می شود که فاعل آن نامشخص است و بر وزن «فعل» و «یُفعل» ساخته می شود.

فیلم پاسخ

۹۵. عین ما فيه الجارّ و المجرور أكثر:

- ① لدينا زميل ذكي قفز من الصفّ الأوّل إلى الصفّ الثالث!
- ② أعتذر منك، رجاءً، استرح، سأتصل بالمُشرف!
- ③ اشتري أبي لأختي الصّغيرة أساور من ذهب!
- ④ هل تعلم أنّ العالم بلا عمل كالشّجر بلا ثمر!

④ بررسی گزینه‌ها:

- ① من الصفّ / إلى الصفّ ← دو جار و مجرور
- ② منك / بالمُشرف ← دو جار و مجرور
- ③ لأخت / من ذهب ← دو جار و مجرور
- ④ بلا عمل / كالشّجر / بلا ثمر ← سه جار و مجرور

۹۶. عَيْن ما لیست فیہ الحال:

- ۱ من عاش بوجهین أصبَح خاسراً بعد موته!
- ۲ أقوى النَّاس من عفا عَدُوّه مقتدراً!
- ۳ یبقی المُحسن حیّاً و إن نُقل إلى منازل الأموات!
- ۴ صارت المدرسةُ نظیفةً بعدما نظَّفها الطُّلابُ فرحین!

پاسخ

۱ در این عبارت کلمه «خاسراً» خبر برای «أصبَح» است.

در گزینه (۲) «مقتدراً»، در گزینه (۳)، «حیّاً» و در گزینه (۴)، «فرحین» حال هستند.

بدانید

(حال) کلمه‌ای است که حالت یک اسم را هنگام وقوع فعل نشان می‌دهد و معمولاً در انتهای جمله می‌آید.

فیلم پاسخ

یا من فی البحار عجائبه / الجاز و المجرور و
نون الوقایة / مع مشرف خدمات الفندق

۹۷. عین عبارة ما جاء فيها حرف جرّ:

- ۱) جَلَسَ الطَّلَابُ عَلَى الكراسي!
- ۲) ذَهَبْتُ إِلَى المنزلِ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ!
- ۳) عِنْدِي كِتَابٌ مَفِيدٌ حَوْلَ المسائلِ الاقتصادية!
- ۴) (أَنْفَقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ)

۳ در گزینه «۱» (عَلَى)، در گزینه «۲» (إِلَى ... فِي ...) و در گزینه «۴» (مِن) در (مِن + مَا) حروف جر هستند.

به حروف «مِن، فِي، إِلَى، عَلَى، بِ، لِ، عَن، كَ...» در دستور زبان عربی حروف جرّ می‌گویند، این حروف به همراه کلمه بعد از خودشان معنای جمله را کامل‌تر می‌کنند.

۹۸. عَيْن «مسروراً» يُبَيِّنُ حالة الفاعل:

- ۱ رأيت الفلاح مسروراً و هو يجمع محاصيل مزرعته وحيداً!
- ۲ لما شاهد الطالبُ نتيجة الامتحانات في نهاية السنة أصبح مسروراً!
- ۳ اليوم وصل المسافر مسروراً إلى المطار و ركب الطائرة!
- ۴ كان اللاعب مسروراً عندما وصل إلى المسابقة في الوقت المُحدّد!

۳ «المسافر» فاعل و صاحب حال، مسروراً ← حال

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»: «الفلاح» مفعول و صاحب حال است. در گزینه‌های «۲» و «۴» حال به کار نرفته است.

فصل
الدرس الثانی

واحد یادگیری
الدرس الثانی (از ابتدای إعلموا تا پایان درس)

زیر واحد یادگیری
قواعد

حیطه شناختی
پیشرفته

۹۹. عَيِّنْ عِبَارَةً جَاءَتْ فِيهَا كَلِمَةٌ تَصِفُ الْمَفْعُولَ:

- ① جَاءَ الْوَلَدُ إِلَى الْمَنْزِلِ ضَاحِكًا!
- ② نَصَحْتَنِي أُمِّي فِي هَذَا الْمَوْضُوعِ كَثِيرًا!
- ③ مَا شَاهَدْنَا صَدِيقَنَا فِي الْمُبَارَاةِ إِلَّا مُجْتَهِدًا!
- ④ مَا كَانَ صَدِيقِي فِي هَذِهِ الْمُبَارَاةِ إِلَّا مُجْتَهِدًا!

پاسخ

③ در عبارت گزینۀ «۳»، کلمۀ «مجتهداً» حال است برای کلمۀ «صدیق» که نقش مفعول را دارد.

فیلم پاسخ

۱۰۰. عَيْنٌ غَيْرُ الْمُنَاسِبِ لِلْفِرَاقِ: «رَأَيْتُ.....» (دوستانم را خوشحال دیدم!)

۱) أَصْدِقَائِي، مَسْرُورِينَ

۲) صَدِيقِي، فَرِحِينَ

۳) صَدِيقَتِي، فَرِحَتِينَ

۴) صَدِيقَاتِي، مَسْرُورِينَ

پاسخ

۴ با توجه به مؤنث بودن «صدیقات» کاربرد «مسرورین» به صورت مذکر نادرست است.

نکته

یادمان باشد که «نون» مثنی و جمع هنگامی که اضافه شود، حذف می‌شود.

$$\text{صدیقین (صدیقین)} + \text{ی} = \text{صدیقَتی (صدیقَتی)}$$

مضاف مضاف‌الیه

فیلم پاسخ

۱۰۱. در عصر باستان، اساس زندگی اقتصادی ایرانیان بر چه پایه‌ای بود و بومیان ایران از چه زمانی شروع به کشاورزی و اهلی کردن حیوانات کردند؟

- ۱ کشاورزی - از حدود ۱۵ هزار سال پیش
- ۲ دامداری - از حدود ۱۵ هزار سال پیش
- ۳ کشاورزی - از حدود ۱۲ هزار سال پیش
- ۴ دامداری - از حدود ۱۲ هزار سال پیش

پاسخ

۳ در عصر باستان، کشاورزی اساس زندگی اقتصادی ایرانیان به‌شمار می‌رفت و روستاییان در کنار آن به پرورش دام هم مشغول بودند. بومیان ایران پیش از ورود آریایی‌ها، از جمله نخستین مردمانی بودند که از حدود ۱۲ هزار سال پیش شروع به کشاورزی و اهلی کردن حیوانات کردند.

تاریخ

فصل
فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

واحد یادگیری
درس ۱۳: اقتصاد و معیشت

زیرواحد یادگیری
کشاورزی و دامداری

حیطه شناختی
مقدماتی

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت
ایرانی

واحد یادگیری
درس ۱۳: اقتصاد و معیشت

زیرواحد یادگیری
صنعت و تجارت

حیطه شناختی
پیشرفته

۱۰۲. کدام گزینه از عواملی به شمار می‌آید که کمک شایانی به رونق اقتصادی و توسعه صنعت در دوره هخامنشیان کرد و سکه‌های طلا و نقره در چه مناطقی رایج بود؟

- ۱) ایجاد نظام پولی و ارزش‌گذاری کالاها و خدمات در نواحی مختلف قلمرو - شهرهای فنیقی‌نشین و هند
- ۲) ساختن شبکه وسیعی از جاده‌ها که به مراکز اصلی حکومت و هم‌چنین به کشورهای همسایه متصل می‌شد - ایلام، مصر
- ۳) کشف راه‌های آبی و توسعه راه‌های دریایی و حفر آبراهه‌ها برای تردد کشتی‌های تجاری - مصر، شهرهای فنیقی‌نشین
- ۴) یکپارچگی سرزمین‌های ثروتمند و متمدن که از مردمانی دارای تجربیات فراوان در تولید کالا بودند - بابل، لیدی

پاسخ

۴

- حکومت هخامنشی با یکپارچه ساختن سرزمین‌های ثروتمند و متمدنی که مردمان آن‌ها دارای تجربیات فراوانی در تولید کالاهای مختلف بودند، کمک شایانی به رونق اقتصادی و توسعه صنعت کرد. - تا زمان داریوش بزرگ در بیشتر نواحی تحت فرمان حکومت هخامنشی، سکه (پول) رواج چندانی نداشت و سکه‌های طلا و نقره بیشتر در مناطقی مثل بابل، لیدی و شهرهای فنیقی‌نشین سواحل شرقی دریای مدیترانه رایج بود.

نکته

داریوش بزرگ سکه‌هایی با وزن و عیار مشخص ضرب کرد که در سراسر قلمرو هخامنشیان و حتی فراتر از آن اعتبار داشت. سکه طلایی داریوش، موسوم به دریک شهرت فراوان یافت.

فیلم پاسخ

۱۰۳. در اواسط دوره دین زرتشتی نفوذ و گسترش چشمگیری یافت و گفته می‌شود یکی از شاهان این سلسله به نام دستور داد متون پراکنده اوستا گردآوری شود.

۱) ساسانیان - قباد یکم

۲) هخامنشیان - داریوش سوم

۳) مادها - هووخشتر

۴) اشکانیان - بلاش یکم

۴. در اواسط دوره اشکانیان دین زرتشتی گسترش یافت و گفته می‌شود که بلاش یکم دستور داد متون پراکنده اوستا را گردآوری کنند.

نکته

- برخی از شاهان اشکانی تصویر آتشدانی را که نشانه گرایش آنان به کیش زرتشتی بود، بر روی سکه‌های خود نقش کرده‌اند.
- در زمان ساسانیان دین زرتشت، دین رسمی اعلام شد.

فصل

فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

واحد یادگیری

درس ۱۴: دین و اعتقادات

زیرواحد یادگیری

دین و عقاید ایرانیان باستان از دوران ماد تا ساسانیان

حیطه شناختی

مقدماتی

۱۰۴. پاسخ عبارت‌های «دستور گردآوری متون پراکنده اوستا را داد»، «از جمله مهم‌ترین و مفصل‌ترین دانشنامه‌ها که مشتمل بر عقاید زرتشتی است»، «آتشکده‌ای که ویژه شاهان در دوره ساسانیان بود» و «مانی در زمان این پادشاه، زندانی و بعد از مدتی اعدام شد» به ترتیب در کدام گزینه آورده شده است؟

- ۱) شاپور یکم پادشاه ساسانی - بُندهش - آذر بُرزین مهر در خراسان - قباد یکم
- ۲) شاپور دوم پادشاه ساسانی - شاپورگان - کعبه زرتشت در نقش رستم فارس - هرمز چهارم
- ۳) بلاش یکم پادشاه اشکانی - دینکرد - آذر گُشنسب در آذربایجان - بهرام یکم
- ۴) مهرداد دوم پادشاه اشکانی - مادیان هزاردستان - آذرفرنبغ در فارس - شاپور یکم

پاسخ

۳

- بلاش یکم یکی از شاهان اشکانی دستور گردآوری متون پراکنده اوستا را داد.

- در عصر ساسانیان، اوستا به زبان پهلوی ترجمه و شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شد. از جمله مهم‌ترین و مفصل‌ترین این کتاب‌ها باید از دینکرد نام برد که دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی است.

- در دین زرتشتی آتش، عنصری مقدس بود و زرتشتیان با نیایش در برابر آتش، اهوره مزدا را ستایش می‌کردند و دلیل ساختن آتشکده‌های زیاد در دوره ساسانیان همین است. سه آتشکده:

۱- آذربُرزین مهر در خراسان برای کشاورزان

۲- آذر گُشنسب در آذربایجان برای شاهان

۳- آذرفرنبغ در فارس ویژه موبدان

- مانی با ترکیب آموزه‌هایی از دین‌های زرتشتی، مسیحی و بودایی آیین جدیدی را ارائه داد که شاپور یکم اجازه تبلیغ به وی داد و او

فصل

فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

واحد یادگیری

درس ۱۴: دین و اعتقادات

زیرواحد یادگیری

دین و عقاید ایرانیان باستان از دوران ماد تا ساسانیان

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

نیز کتاب خود، شاپورگان را به او هدیه داد. سرانجام در زمان بهرام یکم، مانی به زندان افتاد و اندکی بعد اعدام شد.

تاریخ

فصل

فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

واحد یادگیری

درس ۱۴: دین و اعتقادات

زیرواحد یادگیری

دین و عقاید ایرانیان باستان از دوران ماد تا ساسانیان

حیطه شناختی

پیشرفته

۱۰۵. آیین و فرهنگ ایرانی در ایران باستان به چه موضوعی تأکید

می‌کرد و کدام قسمت از برنامه‌های آموزشی جنبه همگانی داشت؟

- ۱ ارزش دانایی و خردورزی - آموزش فنون رزمی و دانش‌های کشورداری و سیاسی
- ۲ ارزش دانایی و خردورزی - فراگیری آداب و رسوم دینی و میهنی و مختصری خواندن و نوشتن
- ۳ پرهیزکاری، دلیری، فرمانبری و سخت‌کوشی - آموزش فنون رزمی و دانش‌های کشورداری و سیاسی
- ۴ پرهیزکاری، دلیری، فرمانبری و سخت‌کوشی - فراگیری آداب و رسوم دینی و میهنی و مختصری خواندن و نوشتن

پاسخ

۲ ایرانیان باستان توجه جدی به تعلیم و تربیت و پرورش فرزندان دانا، پرهیزگار، دلیر، بردبار و فرمانبر داشتند و تأکید در آیین و فرهنگ ایرانی بر اهمیت تربیت و ارزش دانایی و خردورزی بود. در دوره ساسانیان فراگیری آداب و رسوم دینی و میهنی و مختصری خواندن و نوشتن همگانی بود.

تاریخ

فصل

فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت

ایرانی

واحد یادگیری

درس ۱۵: زبان و آموزش

زیرواحد یادگیری

آموزش

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۰۶. کدام گزینه از ویژگی‌های مهم هنر و معماری دوره هخامنشی نیست و ظریف‌ترین آثار هنری هخامنشیان در کدام هنر دیده شده است؟

- ۱) تأثیرپذیری از دستاوردهای هنری اقوام و ملت‌های تابع آن حکومت - بافندگی
- ۲) طبیعت‌گرایی یا به عبارت دیگر، استفاده و تقلید از عناصر موجود در طبیعت مانند گیاهان و حیوانات در آثار هنری - فلزکاری
- ۳) کاربرد وسیع گنبد، ایوان و طاق در ساخت بناها به ویژه در ساخت کاخ‌ها و استفاده از گچ‌بری و نقش برجسته در تزئینات داخلی - فلزکاری
- ۴) درباری بودن هنر و معماری و به نمایش گذاشتن این هنر در شکوه شاهانه و تشریفات و تجملات درباری - بافندگی

پاسخ

۳) از ویژگی‌های هنر معماری در دوره ساسانیان است. ظریف‌ترین آثار هنری دوران هخامنشیان را می‌توان در فلزکاری‌های نفیس و جواهرات ممتازی یافت که ویژه پادشاه و درباریانش ساخته شده‌اند.

فیلم پاسخ

۱۰۷. نخستین پایتخت هخامنشی کدام شهر بود و پایتخت اداری هخامنشیان در کدام شهر ساخته شد؟

- ۱) آپادانا - پاسارگاد
- ۲) شوش - تخت جمشید
- ۳) تخت جمشید - آپادانا
- ۴) پاسارگاد - شوش

پاسخ

۴) نخستین پایتخت هخامنشیان ✦ پاسارگاد بود که مجموعه‌ای شامل کاخ شاهی و آرامگاه کوروش هخامنشی است. پایتخت اداری هخامنشیان ✦ داریوش یکم در دوران حکومت خود دستور داد کاخی بزرگ به نام آپادانا در شهر شوش به‌عنوان پایتخت اداری حکومت هخامنشی ساخته شود.

فصل

فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

واحد یادگیری

درس ۱۶: هنر و معماری

زیرواحد یادگیری

هخامنشیان

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

سیاست و حکومت در عصر قاجار (از آغاز تا پایان سلطنت ناصرالدین شاه)

۱۰۸. کدام عبارت با واژهٔ روبه‌روی خود هماهنگ است؟

- ۱) رفتن از شیراز به استرآباد ✦ تصرف نواحی شمالی و مرکزی ✦ غلبه بر لطفعلی خان زند ✦ سرکوب طغیان حاکم گرجستان ✦ (فتحعلی شاه)
- ۲) تهاجم نظامی گستردهٔ روسیه ✦ رقابت دولت‌های انگلستان و فرانسه ✦ حفظ یکپارچگی کشور ✦ سرکوب شورش‌های داخلی ✦ (محمد شاه)
- ۳) سر و سامان یافتن امور کشور با تدابیر قائم مقام ✦ سرکوب مدعیان سلطنت ✦ بدبینی نسبت به وزیر بزرگ به دنبال دسیسه‌های مخالفان ✦ قتل صدراعظم ✦ (آقا محمد خان)
- ۴) شور و اشتیاق به نوگرایی و اخذ تمدن اروپایی ✦ افزایش نفوذ سیاسی دو کشور روس و انگلیس در ایران ✦ بیمناک از نشر اندیشهٔ سیاسی جدید و ترویج افکار مشروطه‌طلبی و جمهوری‌خواهی ✦ (ناصرالدین شاه)

۴) گزینهٔ «۱»: اقدامات آقا محمد خان

گزینهٔ «۲»: اقدامات فتحعلی شاه

گزینهٔ «۳»: اقدامات محمد شاه

گزینهٔ «۴»: اقدامات ناصرالدین شاه

پس گزینهٔ «۴» درست است.

۱۰۹. در کدام دوره، سنت نگارگری ایران تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت و کدام بنا از بناهای کارت پستالی به شمار می‌آید؟

- ۱) ناصرالدین شاه - کاخ شمس‌العماره
- ۲) مظفرالدین شاه - خانه بروجردی‌ها
- ۳) مظفرالدین شاه - کاخ شمس‌العماره
- ۴) ناصرالدین شاه - خانه بروجردی‌ها

پاسخ

۱ در دوره ناصرالدین شاه، سنت نگارگری تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت.
بنای شمس‌العماره یکی از بناهایی بود که به بناهای کارت پستالی معروف شد و بیش‌تر به تقلید از بناهای اروپایی ساخته شد.

تاریخ

فصل

درس ۴

واحد یادگیری

اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار

زیرواحد یادگیری

نگاهی به اوضاع علمی و فرهنگی ایران در عصر قاجار

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

meraati.ir

۱۱۰. کدام مورد به ترتیب رویدادهای مقطع زمانی آغاز حرکت مردم

علیه استبداد و پیروزی مشروطه را به درستی نشان می‌دهد؟

- ۱) مهاجرت صغری ♦ سخنرانی واعظان تهران با موضوعیت توهین به علمای کرمان ♦ ماجرای بانک استقراضی روس ♦ عزل عین‌الدوله ♦ مهاجرت کبری ♦ تسلیم مظفرالدین شاه در برابر خواسته‌های مردم
- ۲) ترور ناصرالدین شاه ♦ رهبری آیت‌الله سید عبدالله بهبهانی ♦ فلک شدن بازرگان ♦ ماجرای نوز بلژیکی ♦ اعتراض‌های مردمی در محرم برابر با فرودین ماه ♦ مهاجرت صغری
- ۳) مهاجرت صغری ♦ تحصن در سفارت انگلیس ♦ مهاجرت کبری ♦ اعتراض و اعظان در ایام عزاداری امیرالمومنین ♦ برکناری عین‌الدوله از صدارت
- ۴) ماجرای نوز بلژیکی ♦ اعتراض‌های مردمی در محرم برابر با فرودین ماه ♦ مهاجرت کبری ♦ تحصن در سفارت انگلیس ♦ تشکیل مجلس شورای ملی

پاسخ

- ۴) ماجرای نوز بلژیکی در مراسم جشن بالماسکه ۱۲۸۳ ش ←
 اعتراض مردم در محرم ۱۲۸۳ ش ← نارضایتی مردم ایالت‌ها ←
 ماجرای بانک استقراضی روس ← فلک شدن بازرگانان ← مهاجرت
 صغری ← مهاجرت کبری ← تحصن در سفارت انگلیس ← در ۱۴
 مرداد ۱۲۸۵ ش صدور فرمان مشروطه و تشکیل مجلس شورای ملی

فیلم پاسخ

۱۱۱. سفارت کدام کشور محمدعلی شاه را در به توپ بستن مجلس تشویق کرد و مقاومت اصلی مردم پس از به توپ بستن مجلس از کدام شهر آغاز شد؟

۱) سفارت روسیه - قم

۲) سفارت انگلیس - تبریز

۳) سفارت روسیه - تبریز

۴) سفارت انگلیس - قم

پاسخ

۳

- دو سال پس از استقرار مشروطه، محمدعلی شاه با تشویق سفارت روسیه دستور حمله به مجلس شورای ملی را صادر کرد.

لیاخوف روسی فرمانده نیروی قزاق به فرمان محمدعلی شاه با نیروهای خود به مجلس حمله کرد و بخشی از ساختمان مجلس را با گلوله‌های توپ تخریب کرد.

- مقاومت اصلی از تبریز آغاز شد و دو تن از مجاهدان نام‌آور آن خطه به نام‌های ستارخان و باقرخان، بیش از نه ماه در برابر دشمنان مشروطه مقاومت کردند.

فیلم پاسخ

۱۱۲. پس از کدام حادثه دوره استبداد صغیر آغاز شد و کدام اقدام

انقلابی مجلس برای دولت‌های استعمارگر، زنگ خطر بود؟

۱) پس از کشته شدن ناصرالدین شاه توسط میرزا رضا کرمانی - اخراج

نوز بلژیکی

۲) به توپ بستن مجلس - خلع محمدعلی شاه از سلطنت

۳) پس از کشته شدن ناصرالدین شاه توسط میرزا رضا کرمانی -

تأسیس بانک ملی

۴) به توپ بستن مجلس - رد قرارداد ۱۹۰۷

۴) در پی به توپ بستن مجلس توسط نیروی قزاق تحت فرمان

افسران روسی و تبعید و کشته شدن تعدادی از مشروطه‌خواهان،

مجلس شورای ملی منحل و بار دیگر استبداد برقرار شد. این دوره

که حدود یک سال طول کشید به دوره استبداد صغیر معروف است.

- پس از اینکه قرارداد ۱۹۰۷ امضا شد، سفیران روس و انگلیس،

رسماً دولت ایران را از آن قرارداد باخبر کردند. به محض اطلاع

مردم، هیجان عمومی علیه این دولت‌ها شکل گرفت و نمایندگان

مجلس، به اتفاق آرا، قرارداد را رد کردند. مجلس، قبل از آن نیز

دریافت وام از دولت‌های خارجی را رد و برای حل این مشکل، به

تأسیس بانک ملی اقدام کرده بود. به علاوه، نوز بلژیکی را که پست

مهم مالی ایران در دست او بود، اخراج کرده بود. این اقدام‌های

انقلابی، برای دولت‌های استعمارگر، زنگ خطر بود.

۱۱۳. اساس نهضت مشروطه بر قرار داشت.

- ۱) تغییر شیوه اداره کشور و برقراری آزادی و برابری
- ۲) تدوین و اجرای قانون اساسی و برپایی مجلس شورای ملی
- ۳) مبارزه با استعمار خارجی و استبداد داخلی و تلاش برای برقراری عدالت
- ۴) کاهش و محدودیت اختیارات شاه و حکام و ایجاد عدالت‌خانه

پاسخ

۳) اساس نهضت مشروطه بر مبارزه با استعمار خارجی و استبداد داخلی و تلاش برای برقراری عدالت در مملکت قرار داشت.

نکته

دیگر گزینه‌ها زیرمجموعه گزینه «۳» محسوب می‌شود.

فیلم پاسخ

۱۱۴. معنای «ساتراپ» در کدام گزینه به طور صحیح ذکر شده است؟

- ۱ در دوره اشکانیان به همان شهربی به زبان رومیان باستان گفته می‌شد.
- ۲ در دوره ورود آریاییان به آبادی‌های کوچک اطلاق می‌شد.
- ۳ در دوره داریوش به همان شهربان به زبان یونانی گفته می‌شد.
- ۴ در تقسیم‌بندی دوره ساسانیان به استان گفته می‌شد.

پاسخ

۳ ساتراپ (به یونانی) یا همان شهربان، به مأموران گماشته شده به شهربی در دوره داریوش هخامنشی گفته می‌شد.

فیلم پاسخ

۱۱۵. پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه بیان شده است؟

الف) در زمان کدام سلسله ایران باستان، کشور به ۷۲ بخش تقسیم شد؟

ب) در زمان کدام سلسله در ایران از عناصر اصلی تقسیمات کشوری، ایالت آذربایجان بود؟

پ) اولین استان جدید بعد از انقلاب اسلامی کدام استان است؟

۱ الف) سلوکیان ب) قاجاریه پ) اردبیل

۲ الف) اشکانیان ب) افشاریه پ) قم

۳ الف) ساسانیان ب) زندیه پ) خراسان رضوی، جنوبی، شمالی

۴ الف) هخامنشیان ب) صفویه پ) البرز

پاسخ

۱ الف) در دوران سلوکیان ایران به ۷۲ بخش تقسیم شده بود.

ب) در دوره قاجاریه ایران به چهار ایالت تقسیم شد. این ایالت‌ها عبارت بودند از: آذربایجان، کرمان و بلوچستان، فارس و بنادر، خراسان و سیستان.

پ) در سال ۱۳۷۲ هـ ش طرح اولین استان جدید به نام اردبیل به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.

فیلم پاسخ

۱۱۶. به محلی که فعالیت اغلب ساکنان آن به زمین وابسته است، چه گفته می‌شود؟

- ۱) سکونتگاه عشایری
- ۲) شهر
- ۳) سکونتگاه پراکنده
- ۴) روستا

پاسخ

۴) روستا، محلی است که فعالیت اغلب ساکنان آن به زمین وابسته است و بیشتر روستاییان به کشاورزی اشتغال دارند.

فصل

فصل ۳: جغرافیای انسانی ایران

واحد یادگیری

درس ۹: سکونتگاه‌های ایران

زیرواحد یادگیری

انواع سکونتگاه

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۱۷. هر یک از ویژگی‌های زیر مربوط به کدام نوع از روستاهای ایران است؟ (گزینهٔ درست را مشخص نمایید).

الف - تحت تأثیر پدیده‌های اطراف خود است.	۱ - پراکنده
ب - این نوع روستا در مناطق ساحلی دیده می‌شود.	۲ - متمرکز
پ - این نوع روستا در دامنهٔ کوه استقرار دارد.	۳ - پلکانی
	۴ - طولی

۱ (الف - ۲) (ب - ۴) (پ - ۳)

۲ (الف - ۱) (ب - ۲) (پ - ۴)

۳ (الف - ۳) (ب - ۴) (پ - ۲)

۴ (الف - ۴) (ب - ۲) (پ - ۱)

پاسخ

۱

- ۱- روستاهای متمرکز تحت تأثیر پدیده‌های اطراف خود هستند.
- ۲- روستاهای طولی یا خطی در اطراف مناطق ساحلی دیده می‌شوند.
- ۳- روستاهای پلکانی در دامنهٔ کوه استقرار می‌یابند.

فصل ۳: جغرافیای انسانی ایران

واحد یادگیری
درس ۹: سکونتگاه‌های ایران

زیرواحد یادگیری
شکل سکونتگاه‌ها

حیطه شناختی
پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۱۸. بخش زیادی از صادرات غیرنفتی کشور را بخش

پوشش می‌دهد.

۱ صنایع پتروشیمی

۲ صنایع مربوط به فلزات اساسی

۳ صنایع غذایی

۴ صنایع خودروسازی

پاسخ

۲. بخش زیادی از صادرات غیرنفتی کشور را، بخش صنایع مربوط

به فلزات اساسی پوشش می‌دهد.

فیلم پاسخ

۱۱۹. کدام گزینه با شکل زیر مرتبط نیست؟

- ۱) به توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی ایران به طور کامل توجه نشده است.
- ۲) در پراکندگی قطب‌های صنعتی در سطح کشور عدم تعادل مشاهده می‌شود.
- ۳) در نواحی شرقی و مرکزی به دلیل عدم توان و ظرفیت‌های محیطی، با رشد صنعتی روبه‌رو نبوده‌اند.
- ۴) اگر در استفاده از منابع طبیعی، ویژگی‌ها و توان محیطی آن منطقه مورد بررسی قرار گیرد، همه مناطق کشور می‌توانند توسعه یابند.

پاسخ

- ۳) نواحی شرقی و مرکزی کشور از نظر ذخایر و مواد اولیه غنی هستند ولی به دلیل این که به صورت محدود مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند، با رشد صنعتی روبه‌رو نبوده‌اند.

فیلم پاسخ

۱۲۰. کدام گزینه در مدیریت شهری یکی از ارکان مهم پایداری

شهری و شهر سالم محسوب می‌شود؟

۱ ایجاد تجهیزات و خدمات عمومی در شهر و حومه‌نشین‌های اطراف آن

۲ تهیه مسکن برای مهاجران

۳ ایجاد اشتغال مناسب برای کودکان کار

۴ به حداقل رساندن آلودگی و تخریب محیط زیست

پاسخ

۴ یکی از ارکان مهم پایداری شهری و شهر سالم به حداقل

رساندن آلودگی و تخریب محیط زیست است.

فیلم پاسخ

۱۲۱. در یک شهر با مساحت ۳۰ هکتار، ۳۰۰۰ متر مربع به فضای سبز اختصاص داده شده است. درصد کاربری فضای سبز در این شهر چه مقدار است؟

- ۱) ۰/۰۱
۲) ۰/۱
۳) ۰/۰۳
۴) ۰/۳

پاسخ

۱

متر مربع ۱۰۰۰۰ \Rightarrow ۱ هکتار

$$\frac{۳۰۰۰}{۳۰۰۰۰۰} = ۰/۰۱ \quad \text{متر مربع } ۳۰ \times ۱۰۰۰۰ = ۳۰۰۰۰۰$$

 بدانید

درصد کاربری یا عملکرد هر فعالیتی را نسبت به مساحت کل شهر محاسبه می‌کنند.

جغرافیا

فصل

فصل اول: جغرافیای سکونتگاه‌ها

واحد یادگیری

درس ۲: مدیریت شهر و روستا / فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۱)

زیرواحد یادگیری

مدیریت شهرها

حیطه شناختی

پیشرفته

۱۲۲. کدام یک از اقدامات توسعه اقتصادی در روستاها در برخی

نواحی روستایی موجب گسترش بیکاری شده است و تهیه و اجرای

طرح‌های هادی روستایی از وظایف کدام نهاد یا ارگان است؟

۱) تشکیل تعاونی‌های تولیدی روستایی - جهاد سازندگی

۲) استفاده از ماشین‌آلات و فناوری در کشاورزی - بنیاد مسکن انقلاب

اسلامی

۳) توسعه صنایع کوچک روستایی - وزارت راه و شهرسازی

۴) توسعه خدمات گردشگری و فراغتی - دهیاری و شوراهای اسلامی روستاها

پاسخ

۲) ماشینی کردن کشاورزی در برخی نواحی روستایی موجب

گسترش بیکاری شده است. تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی

از وظایف مهم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است.

فیلم پاسخ

۱۲۳. در بخش‌های «الف»، «ب» و «پ» جدول زیر کدام عبارت‌ها باید قرار گیرد که روند کار در سیستم اطلاعات جغرافیایی را به‌درستی بیان نماید؟

ورودی ← پردازش ← خروجی

الف	ب	پ
-----	---	---

- ۱ الف) کدبندی شدن ب) گزارش پ) مدل‌سازی
- ۲ الف) رقومی کردن ب) تحلیل فضایی پ) نقشه و نمودار
- ۳ الف) تحلیل فضایی ب) مدل‌سازی پ) رقومی کردن
- ۴ الف) مدل‌سازی ب) نمودار و متن پ) کدبندی کردن

پاسخ

۲ الف) ورودی است که اطلاعات جمع‌آوری شده به صورت رقومی، کدبندی و ذخیره می‌شود.
 ب) پردازش است که اطلاعات داده شده به نرم‌افزار GIS، تجزیه و تحلیل فضایی و مدل‌سازی می‌شود.
 پ) در خروجی، اطلاعات به صورت‌های اشکال، نقشه، نمودار، جدول، متن و گزارش به کاربر ارائه می‌شود.

فصل

فصل اول: جغرافیای سکونتگاه‌ها

واحد یادگیری

درس ۲: مدیریت شهر و روستا / فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۱)

زیرواحد یادگیری

فنون و مهارت‌های جغرافیایی ۱

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۲۴. شبکه‌های حمل‌ونقل بر تأثیر می‌گذارند و آن را تغییر

می‌دهند و هم از تأثیر می‌پذیرند.

۱ اقتصاد کشور - ارتباطات و بازرگانی کشور

۲ فضای جغرافیایی - محیط جغرافیایی

۳ فضای جغرافیایی - اقتصاد کشور

۴ محیط جغرافیایی - ارتباطات و بازرگانی کشور

پاسخ

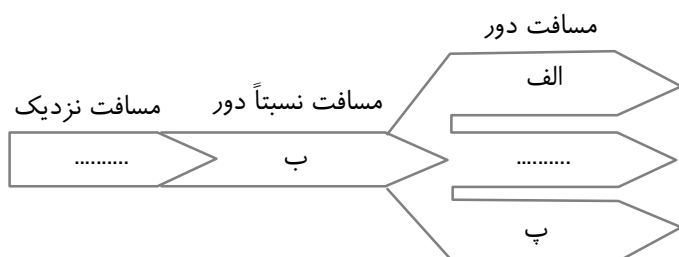
۲ شبکه‌های حمل‌ونقل هم از محیط جغرافیایی تأثیر می‌پذیرند و

هم بر فضای جغرافیایی تأثیر می‌گذارند و آن را تغییر می‌دهند.

فیلم پاسخ

۱۲۵. با توجه به نمودار، گزینه صحیح را درباره نوع حمل و نقل انتخاب کنید.

- ۱ الف - آبی - ب - لوله‌ای پ - ریلی
- ۲ الف - هوایی ب - ریلی پ - لوله‌ای
- ۳ الف - ریلی ب - جاده‌ای پ - هوایی
- ۴ الف - جاده‌ای ب - هوایی پ - آبی

- ۲ حمل و نقل در مسافت‌های دور ← لوله‌ای، هوایی، آبی
 حمل و نقل در مسافت نسبتاً دور ← ریلی
 حمل و نقل در مسافت نزدیک ← جاده‌ای

جغرافیا

فصل

فصل دوم: جغرافیای حمل و نقل

واحد یادگیری

درس ۳: ویژگی‌ها و انواع شیوه‌های حمل و

نقل

زیرواحد یادگیری

شیوه‌های حمل و نقل

حیطه شناختی

پیشرفته

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۲۶. عکس‌مستوی متضاد متداخل متناقض قضیه «هیچ انسانی بی‌خرد

نیست» کدام است؟

- ۱) بعضی بی‌خردها انسان نیستند.
- ۲) هیچ بی‌خردی انسان نیست.
- ۳) بعضی بی‌خردها انسان هستند.
- ۴) هر خردمندی انسان است.

پاسخ

۲) برای پاسخ به این سؤال باید تغییر قضیه اصلی را از آخرین حکم خواسته‌شده آغاز کنیم پس:

اصل قضیه: هیچ انسانی بی‌خرد نیست. ← متناقض بعضی انسان‌ها بی‌خرد هستند. ← متداخل هر انسانی بی‌خرد است. ← متضاد هیچ انسانی بی‌خرد نیست. ← عکس‌مستوی هیچ بی‌خردی انسان نیست.

دقت کنید که وقتی چند رابطه تقابلی پشت سر هم را به ما می‌دهند، دو حالت وجود دارد، اگر قضیه اصلی داده شده و نتیجه را می‌خواهند، روابط تقابلی را از چپ (مضاف‌إلیه) شروع می‌کنیم و اگر نتیجه داده شده و قضیه ابتدای را می‌خواهند، از راست (مضاف) شروع می‌کنیم.

فصل

بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی

واحد یادگیری

درس ۷: احکام قضایا

زیرواحد یادگیری

عکس مستوی، مغالطه ایهام انعکاس

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۲۷. کدام گزینه با توجه به احکام تقابل صحیح است؟

- ۱ «بعضی ج د است» ← صادق؛ آنگاه «بعضی ج د نیست» ← کاذب
- ۲ «بعضی ج د نیست» ← کاذب؛ آنگاه «بعضی ج د است» ← صادق
- ۳ «هیچ ج د نیست» ← کاذب؛ آنگاه «بعضی ج د است» ← نامعلوم
- ۴ «هیچ ج د نیست» ← صادق؛ آنگاه «بعضی ج د نیست» ← کاذب

پاسخ

۲ اگر «بعضی ج د نیست» کاذب باشد، متناقض آن یعنی «هر ج د است» صادق خواهد بود و اگر «هر ج د است» صادق باشد، متداخل آن یعنی «بعضی ج د است» صادق خواهد بود. پس این نتیجه‌گیری صحیح است. ضمن اینکه این دو قضیه با هم رابطه تداخل تحت تضاد دارند که در آن از کذب یک طرف به صدق طرف دیگر می‌رسیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر «بعضی ج د است» صادق باشد، متناقض آن یعنی «هیچ ج د نیست» کاذب خواهد بود. اما از کذب قضیه کلی تنها صدق متناقض آن دریافت می‌شود نه حالت دیگری؛ بنابراین صدق و کذب «بعضی ج د نیست» نامعلوم است.

گزینه «۳»: از کذب یک قضیه کلی می‌توانیم به صدق قضیه متناقضش برسیم.

گزینه «۴»: در تداخل می‌توانیم از صدق قضیه کلی، به صدق قضیه جزئی دست پیدا کنیم؛ بنابراین این نتیجه نادرست است.

فیلم پاسخ

۱۲۸. متضاد متناقض قضیه «بعضی درختان مثمر هستند» کدام قضیه است؟

- ۱) متداخل متضاد «هیچ درختی مثمر نیست»
- ۲) نقیض متداخل «هیچ درختی مثمر نیست»
- ۳) متناقض عکس مستوی «هیچ مثمري درخت نیست»
- ۴) عکس مستوی نقیض «بعضی مثمرها درخت هستند»

پاسخ

۲) ابتدا متناقض قضیه «بعضی درختان مثمر هستند» را می نویسیم: «هیچ درختی مثمر نیست» سپس متضاد آن را به دست می آوریم: «هر درختی مثمر است» حالا با توجه به عبارت به دست آمده به بررسی همه گزینه ها می پردازیم. بررسی گزینه ها:

گزینه «۱»: هیچ درختی مثمر نیست. ← متضاد هر درختی مثمر است.

← متداخل بعضی درختان مثمر هستند.

گزینه «۲»: هیچ درختی مثمر نیست. ← متداخل بعضی درختها مثمر

نیستند. ← نقیض هر درختی مثمر است.

گزینه «۳»: هیچ مثمري درخت نیست. ← عکس مستوی هیچ درختی مثمر

نیست. ← متناقض بعضی درختها مثمر هستند.

گزینه «۴»: بعضی مثمرها درخت هستند. ← نقیض هیچ مثمري درخت

نیست. ← عکس مستوی هیچ درختی مثمر نیست.

فصل

بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی

واحد یادگیری

درس ۷: احکام قضایا

زیرواحد یادگیری

عکس مستوی، مغالطه ایهام انعکاس

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۲۹. عبارت به کار رفته در کدام گزینه صحیح است؟

- ۱) درستی و نادرستی متضاد یک قضیه را در صورت صادق بودن آن می‌توان تعیین کرد.
- ۲) به صدق و کذب متداخل یک قضیه کلی نادرست می‌توان پی برد.
- ۳) درستی و نادرستی عکس مستوی یک قضیه کاذب را می‌توان تعیین کرد.
- ۴) در صورت کاذب بودن متضاد یک قضیه، می‌توان به صدق و کذب آن پی برد.

پاسخ

- ۱) متضاد قضیه صادق، به هنگام تعیین صدق و کذب، همواره کاذب است؛ چرا که هرگز همزمان دو قضیه متضاد نمی‌تواند صادق باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲»: صدق و کذب تداخل یک قضیه کاذب را در صورت کلی بودن قضیه، نمی‌توان تعیین کرد.
- گزینه «۳»: در صورت کاذب بودن عکس مستوی یک قضیه، صادق یا کاذب بودن قضیه مشخص نخواهد بود.
- گزینه «۴»: صدق و کذب متضاد قضیه کاذب را نمی‌توان مشخص کرد، چرا که ممکن است هر دو قضیه کاذب باشد.

فیلم پاسخ

۱۳۰. کدام گزینه درباره «شناخت تجربی» نادرست است؟

- ۱) شناخت تجربی تابع اصل سنخیت علت و معلول است.
- ۲) این که طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند مبتنی بر آن است.
- ۳) این شناخت بر پایه اصول عقلی محض بنا شده است.
- ۴) محصول و نتیجه همکاری میان دو قوه شناخت است.

پاسخ

۲) شناخت تجربی مبتنی بر این قاعده است که طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند، نه برعکس. شناخت تجربی که از همکاری میان حس و عقل پدید می‌آید، مبتنی بر چند قاعده عقلی محض است؛ از جمله این قواعد آن است که هر پدیده علتی ویژه دارد و از هر چیزی، هر چیزی پدید نمی‌آید و این همان اصل سنخیت میان علت و معلول است.

فیلم پاسخ

۱۳۱. با توجه به این نکته که شناخت حسی انسان گاهی دچار خطا می‌شود و انسان هم این را می‌داند، کدامیک از گزینه‌های زیر می‌تواند صحیح باشد؟

- ۱ ادراکِ نادرستیِ معرفتِ حسی خود به واسطهٔ حواس ممکن است، پس نباید شناخت حسی را به‌طور کلی کنار گذاشت.
- ۲ شناخت بر پایهٔ حدس و گمان اصولاً شناخت محسوب نمی‌شود، پس بهتر است که در مسائل مهم به ابزار حس اطمینان نکنیم.
- ۳ از آن جایی که معرفت حسی در موارد زیادی به ما شناخت صحیح می‌دهد، باید هر آنچه از این طریق به دست می‌آید را معتبر بدانیم.
- ۴ از آن جایی که ما در زندگی خود به شناخت‌های قطعی و یقینی نیازمندیم، بهتر است این ابزار معرفتی را به‌طور کامل کنار بگذاریم.

پاسخ

۱ با وجود این که شناخت حسی گاهی دچار خطا می‌شود اما این خطاها باعث نمی‌شود که ما به‌طور کامل این نوع معرفت را کنار بگذاریم؛ زیرا در واقع درک ما از خطای حواس خود ناشی از کسب داده‌های صحیح توسط حس و تحلیل عقلانی آنهاست؛ پس برای شناخت به خطا بودن معرفت حسی نیز از همان ابزار حس بهره می‌گیریم و در نتیجه نمی‌توانیم به‌طور کامل این ابزار را نامعتبر و غیرقابل اعتماد بدانیم؛ هرچند که اعتماد کامل به هر آنچه که از طریق این ابزار به دست می‌آید نیز صحیح نیست.

فصل

فصل ۲: معرفت و شناخت

واحد یادگیری

درس ۷: ابزارهای شناخت

زیرواحد یادگیری

حس

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۳۲. پیرامون شناخت عقلی کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) یکی از نشانه‌های ارزش شناخت عقلی، شناخت تفاوت‌ها و تمایزهاست.
- ۲) انسان با این قوه می‌تواند حقایق را درک کند که درک آن از راه حس ممکن نیست.
- ۳) علاوه بر استفاده از حواس بیرونی، می‌تواند حالات درونی را شناسایی کند.
- ۴) عقل قادر است بدون استفاده از یافته‌های تجربی و صرفاً با تفکر و چینش استدلال به حقایق برسد.

پاسخ

۱

نکته

شناخت تفاوت‌ها و تمایزها اشیاء از طریق حواس این امکان را به انسان می‌دهد که بتواند به شناخت برسد و مثلاً برای رفع تشنگی لیوان آب را برمی‌داریم. البته استفاده از تفاوت‌های اشیاء به کمک عقل صورت می‌گیرد.

فیلم پاسخ

۱۳۳. کدام گزینه درباره تاریخچه معرفت‌شناسی در دوره جدید

اروپا صحیح است؟

- ۱) پراگماتیسم از نتایج تجربه‌گرایی بود که هدف آن دفاع از دانش تجربی و تبیین جایگاه آن بود.
- ۲) نسبی‌گرایی و مصلحت‌عملی که در درون تجربه‌گرایی شکل گرفتند، به دنبال حمایت از واقع‌نمایی تجربی بودند.
- ۳) دکارت که خود ریاضی‌دان بود، در پی یافتن راهی مابین عقل‌گرایی و تجربه‌گرایی بود.
- ۴) کانت برای برطرف کردن اختلافات میان عقل‌گرایان و اثبات‌گرایان وارد عمل شد.

پاسخ

- ۱) در پی مواجه شدن واقع‌نمایی دانش تجربی با اشکالات متعدد، جریان‌های پراگماتیسم و نسبی‌گرا در درون تجربه‌گرایی ظهور کردند، این جریانات واقع‌نمایی دانش تجربی را قبول نداشتند بلکه از راه‌های دیگر از اعتبار دانش تجربی دفاع کرده و به تبیین جایگاه آن پرداختند. (رد گزینه «۲»)
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۳»: کانت در پی آشتی دادن دو جریان عقل‌گرا و تجربه‌گرا بود، نه دکارت.
- گزینه «۴»: اثبات‌گرایان (پوزیتیویست‌ها) بعد از کانت ظهور کردند و طبیعتاً کانت به آن‌ها توجه نداشته است.

فیلم پاسخ

۱۳۴. کدام گزینه دربارهٔ «دوره‌های مختلف معرفت‌شناسی فلسفی» درست است؟

- ۱) مبنای تقسیم تاریخ فلسفه به دوره‌های گوناگون، نظریات فیلسوفان دربارهٔ معرفت و ابزارهای آن است.
- ۲) تسلط بر نظرات معرفت‌شناختی دوره‌های مختلف تاریخ فلسفه، یکی از طرق تبحر در این دانش است.
- ۳) دوران یونان باستان را می‌شود به سه دورهٔ فیلسوفان سقراطی، پیشا سقراطی و پساقراطی تقسیم کرد.
- ۴) سه دورهٔ معرفت‌شناسی فلسفه با دوران تاریخ کل فلسفه تناسب و هماهنگی دارد.

پاسخ

۳) تاریخ فلسفه شامل ۴ دوره است که در همهٔ دوره‌ها دربارهٔ معرفت‌شناسی هم بحث شده است (رد گزینهٔ «۴») و هرکس بخواهد در دانش فلسفه تبحر داشته باشد باید از این مباحث آگاه باشد؛ بنابراین این کار یک اقدام ضروری برای تبحر در فلسفه است. (رد گزینهٔ «۲») ملاک تقسیم‌بندی دوران تاریخ فلسفه، تمدن‌های مختلف دارای فلسفه بوده‌اند. (رد گزینهٔ «۱»)

فیلم پاسخ

۱۳۵. کدام یک از فیلسوفان زیر تمامی راه‌های شناختی متصل به سه ابزار عقل، حس و قلب را در جای خود معتبر می‌داند و از نظر فلاسفهٔ مسلمان، معرفت فلسفی به کدام یک از ابزارها متکی

نیست؟

- ۱) فارابی - استدلال عقلی
- ۲) افلاطون - تجربه
- ۳) جیمز - تجربه
- ۴) خواجه نصیر - شهود

پاسخ

۴) فیلسوفان مسلمان معتقدند که عقل، حس و نیز شهود و وحی هر کدام در جایگاه خود اعتبار دارند و در جای خود می‌توانند ابزاری برای کسب معرفت باشند. (پس در قسمت اول سؤال هم گزینهٔ «۱» و هم گزینهٔ «۴» درست است.) معرفت فلسفی متکی بر استدلال عقلی است و بدون آن فلسفه اساساً وجود ندارد؛ یعنی نمی‌توان صرفاً با اتکا بر تجربه یا شهود قلبی یا وحی به معرفت فلسفی رسید.

نکته

اعتقاد افلاطون و جیمز به وحی اثبات نشده است، هر چند شهود را قبول داشته‌اند.

فیلم پاسخ

۱۳۶. عبارات به کار رفته در کدام گزینه در رابطه با عقاید فلاسفه قبل

از سقراط صحیح نیست؟

- ۱) هراکلیتوس اعتقاد داشت که شناخت عقلی اعتباری ندارد و حرکت فقط توسط شناخت حسی درک می‌شود.
- ۲) پارمنیدس به دلیل وجود خطا در شناخت حسی آن را معتبر نمی‌دانست.
- ۳) بیشتر فلاسفه قبل از سقراط علیرغم توجه اندک به شناخت عقلی، اولویت را به شناخت حسی می‌دادند.
- ۴) به اصل واقعیت مستقل از ذهن اعتقاد داشتند و اصرار بر تطبیق معرفت‌شناسی با این اصل داشتند.

پاسخ

۱ از نظر هراکلیتوس، وجود حرکت در جهان توسط شناخت حسی دریافت می‌شود ولی این امر بیانگر انکار کامل عقل توسط او نبود بلکه علاوه بر حس به عقل هم اهمیت می‌داد و آن را معتبر می‌دانست.

فیلم پاسخ

۱۳۷. اگر کسی معتقد باشد حقایق اخلاقی برآمده از عواطف هر فرد است، با کدام یک از دیدگاه‌های مکاتب فکری همسو است؟

- ۱ پوزیتیویسم
- ۲ نسبی‌گرایی
- ۳ تجربه‌گرایی
- ۴ عقل‌گرایی

پاسخ

۲ عواطف هر کس با دیگری متفاوت است؛ پس هر کسی عواطف منحصر به فرد خودش را داراست، این دیدگاه به نوعی هم‌سو با نسبی‌گرایی است.

فیلم پاسخ

۱۳۸. کدام گزینه تفاوت آرای هیوم و ابن‌سینا را درباره «علیت» به

صورت مناسب‌تری نشان می‌دهد؟

- ۱) ابن‌سینا علیت را رابطه‌ای عقلی می‌دانست اما هیوم درک این رابطه را امری انتزاعی و ذهنی می‌دانست.
- ۲) از نظر هیوم، علیت یک اصل تجربی حاصل از توالی پدیده‌ها است اما از نظر ابن‌سینا هر تلاش تجربی، خود مبتنی بر علیت است.
- ۳) ابن‌سینا برخلاف هیوم، معتقد بود که حواس ما صرفاً توالی و پشت سر هم آمدن وقایع را می‌یابند و در درک رابطه علیت ناتوان‌اند.
- ۴) هیوم علی‌رغم ابن‌سینا، ادراک عقلی مستقل از حس را برای شناخت علیت به عنوان رابطه‌ای ضروری ناتوان می‌دانست.

پاسخ

۴) ابن‌سینا می‌گوید: درک این رابطه و پی بردن به علیت از طریق تجربه امکان‌پذیر نیست؛ زیرا ما از طریق تجربه، فقط به دنبال هم آمدن یا همراه هم آمدن برخی پدیده‌ها را می‌یابیم اما به دنبال هم آمدن دو حادثه، به معنای «علیت» نیست. (در این موارد ابن‌سینا و هیوم، هم‌نظر هستند.) (رد گزینه‌های «۲» و «۳»)

گزینه «۱»: دقت کنید از نظر هیوم رابطه ضروری علیت که مدنظر ابن‌سینا است به طور کلی قابل ادراک نیست. او این رابطه ضروری موردنظر ابن‌سینا را تداعی ذهنی نمی‌داند بلکه آنچه را عموم مردم در خارج ذهن تحت عنوان توالی پدیده‌ها مشاهده می‌کنند و آن را علیت می‌نامند، امری انتزاعی و ذهنی می‌داند.

فیلم پاسخ

۱۳۹. عبارت «وقتی کودک صدایی را می‌شنود یا حرکتی را مشاهده می‌کند، به دنبال منشأ صدا و عامل حرکت برمی‌آید» بیانگر کدام دیدگاه است؟

- ۱) از نظر تجربه‌گرایان، کودک با درک عقلی خود از علیت و درک توالی پدیده‌ها از طریق حس، واکنش نشان می‌دهد.
- ۲) از منظر دکارت، کودک به دلیل درک فطری و ذاتی از علیت، به دنبال درک مصداقی از این رابطه است.
- ۳) از منظر هیوم، تداعی ذهنی مبتنی بر به دنبال هم آمدن دو پدیده، باعث شکل‌گیری ارتباطی به نام علیت در ذهن کودک می‌شود.
- ۴) از منظر فیلسوفان مسلمان، کودک به دلیل این که قاعده عقلی علیت را از ابتدا نزد خود دارد به آن واکنش نشان می‌دهد.

پاسخ

۲) دکارت معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء مفاهیم اولیه‌ای است که انسان آن را به طور فطری درک می‌کند؛ یعنی هر انسانی با درکی از رابطه علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه و آزمایش ندارد ولی با این حال، یافتن مصداق‌های علت و معلول نیازمند تجربه و آموزش است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تجربه‌گرایان هر چیزی را بر اساس حس و تجربه تحلیل می‌کنند و معتقدند که انسان از طریق حس به توالی پدیده‌ها می‌رسد و رابطه علیت را بنا می‌کند.

گزینه «۳»: هیوم به دنبال هم آمدن دو پدیده را برگرفته از حس و تجربه می‌داند و منظور او از تداعی ذهنی همان رابطه علیت است.

گزینه «۴»: از نظر فیلسوفان مسلمان این گونه نیست که انسان به طور مادرزادی در همان بدو تولد با قاعده علیت آشنا بوده و آن را درک می‌کرده است. آنان می‌گویند همین که ذهن کودک شکل گرفت و متوجه اصل امتناع اجتماع نقیضین شد، درمی‌یابد که پدیده‌ها خودبه‌خود پدید نمی‌آیند.

فیلم پاسخ

۱۴۰. نتیجه عدم پذیرش اصل سنخیت علت و معلول در پیدایش این

جهان، در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟

- ۱) عدم وجود پشتوانه عقلی برای نظم جهان
- ۲) عدم وجود علت مشخص برای وجود جهان
- ۳) عدم وجود هیچ علتی برای پیدایش جهان
- ۴) عدم پذیرش اصل علیت در جهان

پاسخ

۱) پذیرش اصل سنخیت علت و معلول در پیدایش این جهان به

معنای اعتقاد به وجود پشتوانه عقلی برای نظم جهان است.

فصل

بخش ۱: پیرامون واقعیت و هستی

واحد یادگیری

درس ۳: جهان علی و معلولی

زیرواحد یادگیری

سنخیت علت و معلول

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۴۱. کدام گزینه با اصل فلسفی یا معنای اتفاق ذکر شده برای آن همخوانی دارد؟

- ۱) آرام نیست در همه عالم به اتفاق
ور هست در مجاورت یار محرم است
(اتفاق در معنای اول)
- ۲) عارف از ورزش اسباب بدان کاهل شد
که همان بی سببی شد سبب بی سببانی
(اصل علیّت)
- ۳) ضرورت است بلا دیدن و جفا بردن
ز دست آن که ندارد به حسن همتایی
(اصل وجوب علی و معلولی)
- ۴) حُسنِت به اتفاقِ ملاحظت جهان گرفت
آری به اتفاق جهان می توان گرفت
(اتفاق در معنای دوم)

پاسخ

۲) این بیت کاهلی عارفان را در استفاده از اسباب بیان می کند و می گوید عارف به دلیل آن که خداوند (بی سبب) علت برخی از اسباب شده است دیگر خود برای استفاده از دیگر اسباب تلاش نمی کند. در واقع این بیت با تکیه بر اصل علیّت، بی سبب دانستن برخی پدیده ها را نادرست می خواند و علت همه پدیده ها را خداوند معرفی می کند.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: اتفاق در این بیت در معنای دیگر خود یعنی اتحاد و هم آوازی به کار رفته است و ارتباطی با معنای اول اتفاق در فلسفه ندارد.

فصل

بخش ۱: پیرامون واقعیت و هستی

واحد یادگیری

درس ۴: کدام تصویر از جهان؟

زیرواحد یادگیری

معنای اتفاق و بررسی آن

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

گزینه «۳»: معرفت در اینجا به معنی ضرورت بخشی علت به معلول نیست بلکه به معنای ضرورت اخلاق و رفتار عاشقان در حکم عقل عملی است.

گزینه «۴»: اتفاق در هر دو مصرع به معنی همدستی و اتحاد است.

فلسفه و منطق

فصل

بخش ۱: پیرامون واقعیت و هستی

واحد یادگیری

درس ۴: کدام تصویر از جهان؟

زیرواحد یادگیری

معانی اتفاق و بررسی آن

حیطه شناختی

پیشرفته

۱۴۲. «با کاشتن دانه سیب و تحقق همه شرایط، انتظار رشد نهال را

داریم»؛ کدام گزاره درباره این عبارت صحیح نیست؟

- ۱ به نفي معنای دوم اتفاق در جهان طبیعت پرداخته‌ایم.
- ۲ امکان ندارد همه شرایط رشد نهال وجود داشته باشند و نهال رشد نکند.
- ۳ نشانه‌ای بر وجود قطعیت در هستی است.
- ۴ قطعاً با پذیرش یک مثال، اصل علیت را پذیرفته‌ایم.

پاسخ

۱ اصل سنخیت علت و معلول، پشتوانه و تکیه‌گاهی برای نظم و قانونمندی جهان است؛ در حالی که مثال مطرح شده در این سؤال به اصل وجوب علی و معلولی اشاره دارد که در سایر گزینه‌ها به درستی درباره آن مواردی مطرح شده است.

فصل

بخش ۱: پیرامون واقعیت و هستی

واحد یادگیری

درس ۴: کدام تصویر از جهان؟

زیرواحد یادگیری

معانی اتفاق و بررسی آن

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۴۳. کدام گزینه مبنای استدلال دکارت بر وجود حقیقتی نامتناهی است؟

- ۱ بی‌نهایت بودن توان تصور در آدمی
- ۲ نامتناهی بودن جهان هستی
- ۳ تصور انسان از یک ذات نامحدود
- ۴ حاکمیت نظم بر تمام اجزای جهان

پاسخ

۳ صورت منطقی استدلال دکارت در اثبات وجود خدا به این شکل

است:

مقدمه اول: من از خالق عالم و قادر که حقیقتی نامتناهی دارد
تصوری دارم.

مقدمه دوم: یک موجود متناهی نمی‌تواند از جانب خودش تصوری
نامتناهی داشته باشد.

نتیجه: پس موجودی نامتناهی وجود دارد که این تصور به وسیله او
ایجاد شده و در ذهن من قرار گرفته است.

فیلم پاسخ

۱۴۴. کدام گزینه اقدامات فیلسوفان دوره جدید اروپا، برای حل

بحران معناداری زندگی را نشان می‌دهد؟

- ۱) استدلال‌های فلسفی مبنی بر وجود خداوند را با اموری مثل عشق و عرفان تلفیق کردند.
- ۲) علی‌رغم ایمان ضعیف خود، به جای ذکر دلایل اثبات خدا، نشان دادند که زندگی بدون اعتقاد به خدا تا چه میزان آزاردهنده است.
- ۳) عده‌ای به ایمان، به‌عنوان یک امر الهامی و عده‌ای به خدا، از آن جهت که عامل اصلی معنابخشی بود، روی آوردند.
- ۴) همگی، تجربه‌های شخصی معنوی را به همراه عشق و عرفان برای تبیین جایگاه خداوند انتخاب کردند.

پاسخ

۳) گروهی از فیلسوفان که از تجربه‌های معنوی درونی و عشق و عرفان برای خداوند استفاده کردند، از جمله کرکگور عقیده داشت که ایمان، هدیه‌ای الهی است که خداوند به انسان عطا می‌کند. خدا انسان مؤمن را برمی‌گزیند و به او ایمان هدیه می‌کند و اگر کسی شایسته این بخشش نشود، زندگی تاریکی را سپری خواهد کرد. گروهی دیگر نیز در عین اعتقاد راسخ به خدا (رد گزینه «۲») به جای ذکر دلایل اثبات وجود او، به رابطه میان «اعتقاد به خدا» و «معناداری زندگی» توجه کردند و نشان دادند که زندگی بدون اعتقاد به خدایی که مبدأ خیر و زیبایی و ناظر بر انسان باشد، دچار خلأ معنایی و پوچی آزاردهنده‌ای خواهد شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پس از سیر نزولی استدلال‌های عقلی و فلسفی، برخی فیلسوفان به این سمت حرکت کردند، سپس استدلال‌های عقلی و فلسفی را کنار گذاشتند.

گزینه «۴»: گروهی از فیلسوفان این راه را برگزیدند نه همگی!

فیلم پاسخ

۱۴۵. کدام گزینه دربارهٔ خدانشناسی از منظر دیوید هیوم نادرست است؟

- ۱) مردودیت براهین عقلی برای اثبات خدا، معلول عدم استقلال و ادراک عقلی از حواس است.
- ۲) می‌توان با استفاده از حواس و از طریق برهان نظم، وجود یک ناظم و مدبّر برای جهان را اثبات کرد.
- ۳) اثبات واجب‌الوجود بالذات، معلول پذیرش برهان نظم است که از تجربه حاصل شده است.
- ۴) دلایل کانت و دکارت از منظر هیوم بی‌اعتبارند، زیرا هر دو متکی به ادراک عقلی هستند.

پاسخ

۳) از نظر دیوید هیوم، برهان نظم که از تجربه نشأت گرفته شده فقط می‌تواند وجود یک ناظم و مدبّر را اثبات کند نه یک وجود ازلی ابدی، نامتناهی (واجب‌الوجود بالذات) را.

فیلم پاسخ

۱۴۶. چرا در فضای جهانی، اقتصاد تک محصولی، اقتصادی شکننده و آسیب پذیر است؟

- ۱) می تواند موجب بهانه جویی و سلطه رقیب یا دشمن و نهایتاً ضعف و وابستگی کشور شود.
- ۲) در مواقع بحرانی، امکان تاب آوری و انعطاف پذیری مقابل تکانه ها، مشکلات و تحریم ها را ندارد.
- ۳) می تواند سبب کاهش گسترش روابط اقتصادی با کشورهایی که دیدگاه نزدیک سیاسی ندارند، شود.
- ۴) می تواند سبب کاهش قدرت اقتصادی کشور دارای اقتصاد تک محصولی شود.

پاسخ

۲) در فضای جهانی، اقتصاد تک محصولی، اقتصادی شکننده و آسیب پذیر است؛ زیرا در مواقع بحرانی، امکان تاب آوری و انعطاف پذیری مقابل تکانه ها، مشکلات و تحریم ها را ندارد.

فصل

فصل ۲: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

واحد یادگیری

درس ۷: تجارت بین الملل

زیر واحد یادگیری

جنگ های تجاری و تحریم های اقتصادی

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۴۷. با توجه به جدول، با فرض این که هر سه کشور از نظر عوامل تولید یکسان هستند؛

کشور	محصول	بادام	گل	غذا
ایران	۶۰ واحد	۳۰ واحد	۴۷ واحد	
هلند	۳۰ واحد	۶۰ واحد	۴۰ واحد	
هند	۱۰ واحد	۲۰ واحد	۱۳ واحد	

الف) کدام کشور در تولید گل مزیت مطلق دارد؟

ب) کشور هند در تولید چه کالایی مزیت نسبی دارد؟

پ) «کشور هند در تولید گل و بادام و غذا نسبت به ایران و

هلند مزیت اقتصادی ندارد.» این جمله به چه معناست؟

ت) با توجه به قسمت (ب) کشور هند در تولید خود چه راهی را

در پیش بگیرد تا برایش به صرفه باشد؟

۱ الف) هلند ب) گل پ) هیچ کدام از کالاها را به صرفه تولید نمی کند ت) هند چون مزیت مطلق نسبت به دو کشور دیگر ندارد، باید در تولید گل متمرکز شده و غذا و بادام مورد نیاز خود را از ایران وارد کند.

۲ الف) ایران ب) گل پ) قیمت تمام شده هر سه کالا در هند از دو کشور دیگر بیشتر است ت) هند باید گل را که در تولید آن، مزیت مطلق دارد، تولید و صادر کند و در مقابل، بادام و غذای مورد نیاز خود را از دو کشور دیگر وارد کند.

۳ الف) هلند ب) گل پ) قیمت تمام شده تمام کالاها در هند، از دو کشور دیگر بیشتر است ت) هند چون در هر سه کالا، مزیت نسبی دارد و مزیت مطلق نسبت به هلند و ایران ندارد، باید هر سه نوع کالا را از ایران و هلند وارد کند.

۴ الف) ایران ب) غذا پ) همه کالاها را نسبت به دو کشور دیگر به صرفه تر تولید می کند ت) هند چون در تولید گل مزیت نسبی دارد باید گل را به هلند و ایران صادر کند و غذا و بادام را از این دو کشور وارد کند.

فصل ۲: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

واحد یادگیری

درس ۷: تجارت بین الملل

زیرواحد یادگیری

اصل مزیت مطلق و نسبی در تجارت

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱ الف) هلند در تولید گل و ایران در تولید غذا و بادام مزیت مطلق دارند.

ت/ب) هر چند هند در تولید هیچ کدام از محصولات، مزیت مطلق ندارد اما در کشور خود در تولید گل نسبت به بادام و غذا مزیت نسبی دارد (۲۰ به ۱۰ و ۱۳) بنابراین باید در صنعت پرورش گل متمرکز شود و غذا و بادام مورد نیاز خود را از ایران وارد کند.

پ) وقتی می‌گوییم کشوری در تولید کالایی نسبت به سایر کشورها مزیت اقتصادی ندارد، به این معناست که هیچ‌یک از آن کالاها را به صرفه تولید نمی‌کند، به عبارت دیگر، قیمت تمام‌شده هر سه کالا در هند از دو کشور دیگر بیشتر است.

۱۴۸. چه عاملی امکان تأمین برخی نیازهای مهم و اساسی در داخل

کشورها را فراهم می‌کند؟

۱) فاصله گرفتن از وضعیت تک محصولی

۲) خلق مزیت‌های جدید اقتصادی

۳) رعایت اصل مزیت مطلق

۴) تخصص‌گرایی و تولید بیشتر

پاسخ

۲) با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی امکان تأمین برخی نیازهای

مهم و اساسی در داخل کشور فراهم می‌گردد.

اقتصاد

فصل

فصل ۲: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

واحد یادگیری

درس ۷: تجارت بین‌الملل

زیرواحد یادگیری

جنگ‌های تجاری و تحریم‌های اقتصادی

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۴۹. اگر هزینه تولید هر کیلوگرم گندم در سیلان ۸۶۰۰ دلار و در کشور هند ۲۳۰۰ دلار باشد و هزینه تولید هر کیلوگرم چای در سیلان ۲۲۰۰۰ دلار و در کشور هند ۲۹۰۰۰ دلار و هزینه حمل و نقل از سیلان به هند و بالعکس برای هر کیلو ۵۰۰۰ دلار باشد؛ کدام رابطه اقتصادی بین این دو کشور قابل توجه است؟

- ۱) کشور سیلان فقط گندم را تولید می‌کند اما کشور هند چای را از کشور سیلان وارد می‌کند.
- ۲) براساس اصل مزیت مطلق بهتر است کشور سیلان چای و کشور هند گندم تولید کند.
- ۳) کشور هند در هیچ یک از دو محصول گندم و چای مزیت مطلق ندارد و به همین دلیل امکان حضور در تجارت جهانی را ندارد.
- ۴) براساس اصل مزیت نسبی کشور سیلان هر دو کالا را تولید می‌کند.

پاسخ

۲) گندم در کشور هند ارزان‌تر است و واردات گندم برای کشور سیلان ارزان‌تر از تولید آن در داخل کشور تمام می‌شود و با هزینه حمل و نقل برابر ۷۳۰۰ دلار می‌شود. چای در کشور سیلان ارزان‌تر است و با هزینه حمل و نقل برابر ۲۷۰۰۰ دلار می‌شود.

فیلم پاسخ

۱۵۰. میوه‌های گرمسیری در کشورهای استوایی و فندق در برخی نقاط ترکیه تولید می‌شود، این جمله به یکسان نبودن کشورها از حیث اشاره دارد.

- ۱) یکسان نبودن منابع
- ۲) تفاوت‌های اقلیمی و آب و هوایی
- ۳) دسترسی به فناوری
- ۴) یکسان نبودن عوامل تولید

پاسخ

۲ عبارت: «میوه‌های گرمسیری در کشورهای استوایی و فندق در برخی نقاط ترکیه تولید می‌شود» به تفاوت‌های اقلیمی و آب و هوایی کشورها اشاره دارد.

اقتصاد

فصل

فصل ۲: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

واحد یادگیری

درس ۷: تجارت بین‌الملل

زیرواحد یادگیری

چرا تجارت با دیگر کشورها مهم است؟

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۵۱. خانم محمدزاده در مرکزی در تهران مشاور است. او بابت هر ساعت مشاوره مبلغ ۳۹۰ هزار تومان دریافت می‌کند. به دلیل حجم زیاد مراجعه‌کنندگان او تصمیم می‌گیرد برای خود منشی (دستیاری) استخدام کند و بابت هر ساعت کار به او مبلغ ۱۵۰ هزار تومان پرداخت کند. اگر او تصمیم بگیرد به جای استخدام، خودش امور دفتری خود را انجام دهد در این صورت:

- ۱) در انجام کارهای مربوط به دفتر مزیت مطلق دارد و در انجام مشاوره مزیت نسبی ندارد.
- ۲) در هر دو کار مزیت دارد و می‌تواند هر دو را به بهترین وجه انجام دهد.
- ۳) هزینه فرصت مشاوره بیشتر از کارهای مسئول دفتر است، در نتیجه باید بین کارهای خود بده-بستان کند.
- ۴) در انجام کارهای منشی مزیت نسبی ندارد و اگر مشاوره دهد بیشتر سود می‌کند.

پاسخ

۴) از آنجایی که این فرد یک مشاور ماهر است که مراجعه‌کنندگان بسیار هستند و کار مشاوره برای او سود بیشتری دارد، پس نباید کار منشی را انجام دهد زیرا در این کار مزیت نسبی ندارد.

فیلم پاسخ

۱۵۲. عبارت: «بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد، در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.» مربوط به کدام یک از انواع بیکاری است؟

- ۱) بیکاری اصطکاکی
- ۲) بیکاری ساختاری
- ۳) بیکاری فصلی
- ۴) بیکاری دوره‌ای

پاسخ

۴) بیکاری دوره‌ای: بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

فصل
فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت

واحد یادگیری
درس ۸: رکود، بیکاری و فقر

زیرواحد یادگیری
انواع بیکاری

حیطه شناختی
مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۵۳. جدول داده شده مربوط به یک کشور فرضی است؛

جمعیت شاغل (نفر)	جمعیت غیرفعال (نفر)	جمعیت زیر ۱۵ سال (نفر)	جمعیت کل (نفر)
۳,۵۰۰,۰۰۰	۱,۸۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۸,۰۰۰,۰۰۰

با توجه به آن:

الف) جمعیت بیکار کدام است؟

ب) نرخ بیکاری در کدام گزینه آمده است؟

۱ الف) (الف) ۱,۲۰۰,۰۰۰ ب) ۱۶/۵ درصد

۲ الف) (الف) ۵,۶۰۰,۰۰۰ ب) ۱۶/۵ درصد

۳ الف) (الف) ۶,۵۰۰,۰۰۰ ب) ۳۷/۵ درصد

۴ الف) (الف) ۲,۱۰۰,۰۰۰ ب) ۳۷/۵ درصد

پاسخ

۴

کل جمعیت: ۸,۰۰۰,۰۰۰

زیر ۱۵ سال: ۶۰۰,۰۰۰

$$\left. \begin{array}{l} \text{غیرفعال: } ۱,۸۰۰,۰۰۰ \\ \text{شاغل: } ۳,۵۰۰,۰۰۰ \\ \text{بیکار: ?} \end{array} \right\} \text{فعال}$$
 بالای ۱۵ سال

برای محاسبه افراد بالای ۱۵ سال، جمعیت زیر ۱۵ سال را از کل جمعیت کم می‌کنیم:

$$۸,۰۰۰,۰۰۰ - ۶۰۰,۰۰۰ = ۷,۴۰۰,۰۰۰$$

سپس برای محاسبه جمعیت فعال، جمعیت غیرفعال را از افراد بالای ۱۵ سال کم می‌کنیم:

$$\text{فعال} = ۷,۴۰۰,۰۰۰ - ۱,۸۰۰,۰۰۰ = ۵,۶۰۰,۰۰۰$$

الف) برای محاسبه تعداد افراد بیکار، افراد شاغل را از جمعیت فعال کم می‌کنیم:

$$\text{بیکار} = ۵,۶۰۰,۰۰۰ - ۳,۵۰۰,۰۰۰ = ۲,۱۰۰,۰۰۰$$

ب) برای محاسبه نرخ بیکاری از فرمول زیر استفاده می‌کنیم:

فیلم پاسخ

$$\begin{aligned} \text{نرخ بیکاری} &= \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیشتر}}{\text{جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیشتر}} \times ۱۰۰ \\ &= \frac{۲,۱۰۰,۰۰۰}{۵,۶۰۰,۰۰۰} = ۳۷/۵ \text{ درصد} \end{aligned}$$

اقتصاد

فصل

فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت

واحد یادگیری

درس ۸: رکود، بیکاری و فقر

زیرواحد یادگیری

نرخ بیکاری

حیطه شناختی

پیشرفته

۱۵۴. چه عاملی گاهی بر بی‌ثباتی فضای کسب و کار دامن می‌زند؟

- ۱) قانون‌گذاری‌های متعدد، متناقض و دائماً در حال تغییر
- ۲) اخراج نیروی کار و کاهش دستمزدها
- ۳) تعطیلی کارگاه‌ها یا کارخانه‌های تولیدی
- ۴) قاچاق و واردات کالاهای مشابه آن چه در کشور تولید می‌شود.

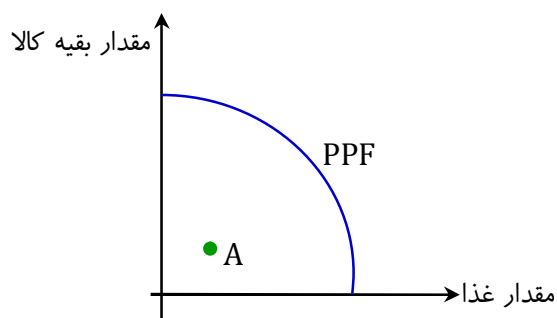
پاسخ

۱) گاهی قانون‌گذاری‌های متعدد، متناقض و دائماً در حال تغییر، بر بی‌ثباتی فضای کسب و کار دامن می‌زند. تصور کنید به عنوان یک تولیدکننده سال‌ها برای تولید یک محصول وقت و سرمایه گذاشته‌اید و کارگاهی راه انداخته‌اید؛ ناگهان قانون جدیدی ابلاغ می‌شود که تولید محصول موردنظر شما را غیرقانونی اعلام می‌کند. بی‌ثباتی و ناامنی در فضای کسب و کار اقتصادی، عوامل دیگری نیز می‌تواند داشته باشد.

فیلم پاسخ

۱۵۵. در نمودار زیر نقطه A به چه معناست؟

- ۱ تولیدات داخلی اشباع شده و تولیدکنندگان بایستی کالاها را صادر کنند.
- ۲ کارآفرینان جدید وارد بازار کار می‌شوند.
- ۳ این کشور منابع طبیعی فراوانی دارد.
- ۴ اقتصاد این جامعه منابع غیرفعال دارد.

پاسخ

- ۴ وجود منابع بیکار سبب می‌شود اقتصاد منابع غیرفعال داشته باشد و در زیر منحنی امکانات تولید قرار گیرد.

فیلم پاسخ

۱۵۶. کدام گزینه به درستی مفهوم «پشتوانه پول» را بیان می‌کند؟

- ۱) اطمینانی که مردم به ارزش پول چاپی از سوی بانک مرکزی دارند.
- ۲) اعتمادی که مردم به چاپ پول و پشتوانه طلا و نقره آن دارند.
- ۳) اعتمادی که مردم به دولت برای حفظ ارزش پول دارند.
- ۴) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند.

پاسخ

۴) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند؛ پشتوانه پول نام دارد و بیانگر مفهوم پشتوانه پول است.

فیلم پاسخ

۱۵۷. اطلاعات ارائه شده در جدول زیر مربوط به یک جامعه فرضی است:

۱	اسکناس	۲۴۰۰ واحد
۲	مجموعه حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت و بلندمدت	۱۵۰۰ واحد
۳	موجودی حساب‌های جاری مردم	۴۵۰ واحد
۴	ارزش مسکوکات مردم	$\frac{1}{4}$ موجودی حساب‌های جاری
۵	مجموع چک پول‌ها	۵۸۰ واحد

با توجه به این اطلاعات، مطلوب است:

الف) میزان شبه پول

ب) میزان حجم پول

۱ الف) ۲۴۰۰ ب) ۳۵۰۰

۲ الف) ۱۵۰۰ ب) ۳۶۵۵

۳ الف) ۲۴۰۰ ب) ۳۶۵۵

۴ الف) ۱۵۰۰ ب) ۳۵۰۰

پاسخ

۲ الف) می‌دانید شبه پول برابر است با حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت و بلندمدت که در ردیف ۲ جدول، شبه پول آورده شده است. ۱۵۰۰ واحد
ب)

چک پول + سپرده‌های دیداری + مسکوکات + اسکناس‌ها = حجم پول

$$2400 + \underbrace{\left(\frac{1}{4} \times 450\right)}_{225} + 450 + 580 = 3655$$

نکته

حساب‌های جاری در واقع همان سپرده‌های دیداری هستند.

فیلم پاسخ

۱۵۸. در کدام گزینه به اولین وسیله مبادله که مورد استفاده مردم قرار گرفت اشاره دارد؟

- ۱) رسیدهای کاغذی
- ۲) پول فلزی (طلا و نقره)
- ۳) کالاهای خاص پرترفدار در هر منطقه
- ۴) پول تحریری یا ثبتی

پاسخ

۳ در هر منطقه، کالایی خاص پرترفدار بود؛ مثلاً در ایران، غلات؛ در هندوستان، صدف؛ در تبت، چای و در روسیه، پوست سمور خواهان بیشتری داشت. ساکنان این مناطق حاضر بودند کالاهای اضافی خود را با این کالاها معاوضه کنند. به این ترتیب، این نوع کالاها به عنوان اولین وسیله مبادله، مورد استفاده قرار گرفت.

اقتصاد

فصل

فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت

واحد یادگیری

درس ۹: تورم و کاهش قدرت خرید

زیرواحد یادگیری

پول، ثروت و قدرت خرید، پول چیست؟

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۵۹. در جدول زیر هزینه سبد بازار مربوط به دو کشور فرضی A و B در طی یک سال ذکر شده است. چنانچه نرخ تورم در این دو کشور یکسان باشد؛ هزینه سبد بازار در ابتدای سال در کشور A چند ریال است؟

هزینه سبد بازار در انتهای سال (به ریال)	هزینه سبد بازار در ابتدای سال (به ریال)	قیمت کشور
۳۰۰۰	؟	A
۹۸۴۰	۸۲۰۰	B

۱) ۱۰۰۰

۲) ۱,۴۵۰

۳) ۱۵۰۰

۴) ۲۵۰۰

۴

تورم =

$$\frac{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل} - \text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) معین}}{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل}} \times ۱۰۰$$

تورم در کشور B = تورم در کشور A

$$\text{تورم در کشور B} = \frac{۹۸۴۰ - ۸۲۰۰}{۸۲۰۰} \times ۱۰۰ \Rightarrow ۲۰\%$$

$$\text{تورم در کشور A} \Rightarrow ۲۰ = \frac{۳۰۰۰ - X}{X} \times ۱۰۰$$

$$۲۰X = ۳۰۰۰۰۰ - ۱۰۰X \Rightarrow ۱۲۰X = ۳۰۰۰۰۰$$

$$X = \frac{۳۰۰۰۰۰}{۱۲۰} = ۲۵۰۰$$

اقتصاد

فصل

فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت

واحد یادگیری

درس ۹: تورم و کاهش قدرت خرید

زیرواحد یادگیری

تورم، چگونگی محاسبه نرخ تورم، پیامدهای

تورم

حیطه شناختی

پیشرفته

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۶۰. گسترش تجارت در داخل کشورها و بین ملتها و رونق فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل‌ونقل، پیامد اختراع و رواج استفاده از بود.

۱ پول تحریری

۲ کالاهای پرطرفدار

۳ پول فلزی

۴ پول کاغذی

پاسخ

۳ انتخاب فلزاتی مانند طلا و نقره (پول فلزی) موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین ملتها شد و فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل‌ونقل را رونق بخشید.

اقتصاد

فصل

فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت

واحد یادگیری

درس ۹: تورم و کاهش قدرت خرید

زیرواحد یادگیری

پول، ثروت و قدرت خرید، پول چیست؟

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

